

Studijní a vědecká
knihovna
v Hradci Králové

U NÁS

Knihovnicko-informační zpravodaj Královéhradeckého kraje

Bookstart v Dobrušce

Noc vědců v SVKHK

Nechanice

Stavte se a bavte se

Vánoční dílna v Batňovicích

KONTAKTY

**Studijní a vědecká knihovna,
Hradecká 1250, 500 03 Hradec Králové**

Telefonní ústředna: 494 946 200
Ředitelství: 205
Public relations: 203
Oddělení služeb knihovnám: 224
Meziknihovní služba: 219

OBSAH ČÍSLA

Na slovíčko	
Družné knihovny	3
Šumné knihovny	
Knihovna roku Královéhradeckého kraje i v roce 2023!	4
Soutěž Městská knihovna roku	4
Knihovna Muzea východních Čech v Hradci Králové se představuje	6
Díky náročné rekonstrukci FF UHK získala novou podobu také Lesákova knihovna	8
Kde je ta knihovna?	10
Naše téma	
Česky hrou v dobrušské knihovně	12
Výtvarné dílny pro děti různých národností v SVK HK	13
Klubovna MK Ostrov (polyfunkční oddělení zaměřené na technologie a informační vzdělávání)	14
Ve Slaném se snídalo na podporu fairtradových, ale hlavně lokálních pěstitelů	16
Prostory a vybavení knihoven	
Oceňování komunitních knihoven v Jihomoravském kraji	17
Strom v Místní knihovně obce Halenkovice	18
Nové trendy	
Možnosti vzdálené registrace II	21
Digitální odysea v knihovnách	25
Stalo se	
Celostátní konference vysokoškolských knihoven Bibliotheca academica 2022	26
XXIV. kolokvium českých, moravských a slovenských bibliografů	27
Francouzský večer	30
Doc. Martin Pavlíček přijel mezi studenty virtuální univerzity 3. věku do Hradce Králové	31
Okénko	
Jogín v knihovně	32
Doporučujeme do vašich fondů	
Vlastní personální bibliografie Jiřího Uhlíře	34
Nová knížka Pohádky v bublinách	37
Zpěv straky	38
Kdo je	
Barbora, která je v knihovně doma	39
Inspirace pro rok 2023? Máme!	40
Z knihovnických organizací	
Knihovnická česko-německá spolupráce pokračuje i v roce 2023	43
Ecce homo	
Výročí Jaroslava Haška v roce 2023	44

Obálka:

Stavte se a bavte se
Téma pro rok 2023

Foto nad Do čísla přispěli:

Výlet na Kuks v rámci bibliografického kolokvia

Zvláštní přílohy:

Autorský rejstřík 2022

Fotografie použité v tomto čísle jsou z archivů jednotlivých
knihoven nebo z jejich webových stránek.

NA SLOVÍČKO

Družné knihovny

Petra Řoutilová

Milé kolegyně, milí kolegové,
při přípravě prvního letošního čísla zpravoda-
je mi zněla v uších věta Tomáše Holého z filmu
Jak vytrhnout velrybě stoličku, kde říkal, že přítel
jeho maminky „není družnej.“ To se o knihov-
nách rozhodně říct nedá. Ty jsou „družný“ až až,
jak dokazuje i téma roku 2023 Knihovna – místo
setkávání: Stavte se a bavte se.

Články v rubrice **Naše téma** vycházejí právě
z tohoto tématu. Z našeho kraje se podíváme do
knihovny v Dobrušce, kde probíhal v minulém
roce úspěšný kurz češtiny pro ukrajinské rodiny,
nebo do SVK v Hradci Králové, kde se rozjíždí
kurz Výtvarné dílny pro děti různých národností.
Mimo náš kraj zavítáme do klubovny Měst-
ské knihovny Ostrov, která má za cíl přilákat
do knihoven teenagery. Rubriku uzavírá článek
z Knihovny Václava Štecha ve Slaném, kde se
snídalo na podporu fairtradových, ale hlavně lo-
kálních pěstitelů.

Až po okraj zaplněnou máme tentokrát rubriku
Šumné knihovny. V loňském roce odstartovala
soutěž pro knihovny z menších obcí Knihovna
roku Královéhradeckého kraje, a protože byla
úspěšná, bude pokračovat letos druhým roční-
kem. Nominace je možné podávat do 15. května
2023. Více o soutěži se dozvíte v článku Kristý-
ny Šimákové. S dalším článkem se podíváme do
knihovny v Úpici. Tato knihovna se loni umís-
tila z našeho kraje nejlépe v celostátní soutěži
Městská knihovna roku. Další tři články z této
rubriky jsou věnovány knihovnám, které získaly
nové prostory. Jedná se o Knihovnu Muzea
východních Čech, Lesákovu knihovnu v budově

FF UHK a knihovnu v Dobrušce.

Novou službu pro seniory přináší projekt Di-
gitální odysea v knihovnách, kterou naleznete
v rubrice **Nové trendy**. Projekt je určen seniorům,
kteří mají chuť vydat se do online prostoru, ale
nevědí, jak začít.

V rubrice **Stalo se** se ohlížíme například za
celostátní konferencí vysokoškolských knihoven
Bibliotheca academica 2022 či za XXIV. kolo-
kvium českých, moravských a slovenských bib-
liografů. Obě konference proběhly v říjnu minu-
lého roku.

V rámci rubriky **Doporučujeme do vašich
fondů** nabízíme přehled novinek. První článek
je soupisem vlastní personální bibliografie Jiřího
Uhlíře, který přináší přehled pěti jeho bibliografií.
Ta nejnovější vyšla v roce 2022. Další novinka
vznikla přímo na půdě Knihovny města Hradce
Králové. Jedná se o zrakově stimulační lepoprelo
pro nejmenší děti Pohádky v bublinách. Další
knížka byla pokřtěna v Knihovně Václava Čtvrt-
ka v Jičíně. Zpěv straky je určen především pro
milovníky fantasy příběhů.

Rubrika **Kdo je** je tentokrát opravdu hodně in-
spirativní. Vanda Vaníčková vyzpovídala držitel-
ku Ceny českých knihovníků za rok 2022 Barbo-
ru Čížinskou a také laureátky ocenění Knihovník
roku Královéhradeckého kraje.

To, že knihovny nejsou družné pouze v rámci
České republiky, jasně dokazuje článek Kateřiny
Tümové z rubriky **Z knihovnických organizací**
Knihovnická česko-německá spolupráce pokračuje
i v roce 2023.

Čtení v teple a pohodlí vám přeje celá redakce
zpravodaje U nás.

Knihovna roku Královéhradeckého kraje i v roce 2023!

Kristýna Šimáková

První ročník soutěže Knihovna roku Královéhradeckého kraje se uskutečnil v minulém roce, letos bude možné opět podávat nominace od 15. 3. 2023.

Soutěž pro knihovny z menších obcí Knihovna roku Královéhradeckého kraje má za cíl ocenit kvalitní práci knihoven, nabídku knihovnických služeb a vzdělávacích i kulturních aktivit pro veřejnost. Vyhlásovatelem soutěže je Královéhradecký kraj. Organizaci zajišťuje Studijní a vědecká knihovna v Hradci Králové společně s knihovnickou profesní organizací SKIP 08. Každá pověřená knihovna může nominovat do soutěže jednu knihovnu. Nominace je možné podávat do 15. 5. 2023. Soutěžící knihovna a zřizovatel soutěžící knihovny musí s nominací souhlasit.

Do soutěže se mohou zapojit knihovny z obcí do 7 500 obyvatel, které mají vesnický charakter.

Knihovny působící ve městech se mohou účastnit i soutěže Městská knihovna roku, ale v daném roce mohou být nominovány pouze do jedné ze soutěží. Maximální počet nominací je 6. Prvních 5 knihoven je nominováno a poslední soutěžící bude na doporučení komise Vesnice roku také knihovna, která zvítězí v této soutěži v kraji.

O vítězi rozhodne odborná porota podle kritérií, jež navazují na zásady využívané celostátní komisí soutěže Knihovna roku. Za první místo bude náležet finanční odměna ve výši 50 tisíc korun, tato knihovna pak bude reprezentovat kraj na celostátní soutěži Knihovna roku. Vyhlášení výsledků a předání ocenění se uskuteční na podzimním slavnostním večeru Knihovnice/Knihovník roku ve Studijní a vědecké knihovně v Hradci Králové.

Kontakt na autorku:
ksimakova@kr-kralovehradecky.cz

Soutěž Městská knihovna roku

Jana Šimková

Jsme poměrně malá městská knihovna v Úpici, město s 5,5 tisíce obyvatel. Disponujeme jedním společným prostorem, kde je umístěno dětské oddělení, oddělení pro dospělé a čítárna. Máme necelých 900 registrovaných čtenářů. Půjčujeme v pondělí, ve středu, v pátek a v sobotu. Stihneme cca 70–80 akcí za rok (za normálních okolností,

ale v r. 2021 jich bylo pouze 39), půjčujeme tištěné knihy, audioknihy, e-knihy, časopisy i stolní hry. Prezентujeme se na webu a na FB. Naše služby zajišťují 3 knihovnice. Tyto a další informace zjistíte mezi daty benchmarkingu.

Když nás metodička oslovila, že budeme v našem regionu nominováni do soutěže Městská knihovna roku, byly jsme trochu na rozpacích. Přece nemůžeme „souperit“ s velkými

knihovnami, navíc v době po covidu, kdy se spousta věcí teprve vrací do původních kolejí. Byla to ale zároveň velká výzva a pokušení – proč to alespoň nezkusit? A tak přišla na řadu první fáze, kdy jsme vyplnily formulář o knihovně a přidaly popis našich dvou zajímavých akcí. Vybraly jsme celoroční aktivity na téma našich nejvýznamnějších regionálních osobností – tedy rodiny Čapkovy – a pak činnost kreativní dílny pro ženy.

Když jsme se dozvěděly, že jsme postoupily do 2. kola, byla to pro nás velká radost. Sledovaly jsme facebookové stránky soutěže, takže jsme si udělaly na základě zpracovaných prezentací představu o dalších knihovnách, které stojí „proti nám“. Už tehdy jsme věděly, že zvítězit nemůžeme. Máme naši knihovnu rády, jsme v ní my a snad i naši čtenáři spokojeni, ale přece jen jsme se stěhovali již v roce 2002, takže můžeme jen v dobrém závidět novým, prostorným knihovnám, které mají více možností. Nechci tím však svalovat vinu na prostory, samozřejmě i knihovna jako ta naše může dělat skvělé věci... Každopádně v každém z nás je vždy nějaká jiskřička naděje, to světélko někde daleko vzadu, které říká: „Co kdyby...“ A tak jsme se s vervou pustily do příprav na osobní návštěvu komise Městské knihovny roku. Vyšlo to na prázdninový půjčovní den, kdy jsme společně s naším panem starostou a okresní metodičkou očekávali hodnotící kolegy. Na chvíli jsme dokonce knihovnu pro veřejnost zavřely, aby nás opravdu nikdo nerušil (protože, jak jsem již výše zmínila, máme kromě malinkaté

kanceláře jen jeden společný prostor), a při promítání připravené prezentace jsme se snažily naší milé návštěvě co nejvíce přiblížit knihovnu – samozřejmě v tom nejlepší světlo. Setkání bylo opravdu příjemné, komise přívětivá a milá, ač za sebou už měla stovky kilometrů v parných letních dnech.

Prázdniny se přehouply, ani jsme nevěděly jak, a my očekávaly, jak vše dopadne. Přišla pozvánka do Klementina a my jsme se na ten den moc těšily. Když nic jiného, podíváme se na kouzelné místo s historií, kde jsme ještě nebyly, říkaly jsme si.

Do Prahy jsme se vydaly vlakem, raději s předstihem – dráhy nezklamaly, takže zpoždění opravdu přišlo, ale na místo jsme dorazily včas. Klementinum nás okouzlo, cítily jsme se v Zrcadlové kapli jako v pohádce. Celé vyhodnocení, ač bylo poměrně dlouhé, nenechalo nikoho z nás dřímat. Je velmi dobré vidět, že práce knihovníků je oceněna a zviditelněna. A že těch oceněných ve všech možných kategoriích bylo... A my? No, nebyli jsme první ani druhí, ba ani třetí. To ale vůbec není důležité. Ze srdce přežeme těm, co stáli na těch stupních vítězů, ať se jim daří odvádět tak skvělou práci dál. Ať mají spoustu čtenářů a příznivců. A hlavně pracovníků, kteří jsou

ochotni pro ně udělat i spoustu věcí navíc. Nikomu nezávidíme, protože víme, že knihovníci jsou jedna velká skupina stejně „postižených“ lidíček, kteří pro to svoje udělají mnohé. Jsou ochotni se o své zkušenosti, úspěchy, a třeba i nezdary podělit s ostatními. Gratulujeme vítězům – Městské knihovně Frýdek-Místek z Moravskoslezského kraje a samozřejmě i Městské knihovně Valašské Meziříčí ze Zlínského kraje (2. místo) a Městské knihovně Boženy Němcové Domažlice z Plzeňského kraje (3. místo).

A co přinesla soutěž nám? Byla to skvělá zkušenost. Uklidily, přerovnály a vytřídily jsme

si knihovnu a fond. Označily a dodělaly drobné restíky v knihovně. Setkaly jsme se s významnými osobami našeho knihovnictví. Viděly jsme Klementinum. Byly jsme na výletě v Praze. Pochutnaly jsme si na rautu i na medovíčku, který jsme dostaly. Získaly jsme hry pro děti do knihovny. Ví se o nás. A přesvědčily jsme se, že naši čtenáři nás mají rádi a stojí za námi (to i podle komentářů u FB příspěvku po vyhodnocení v Klementinu), a to je nejlepší odměna za naši práci!

Kontakt na autorku: knih.upice@seznam.cz

Knihovna Muzea východních Čech v Hradci Králové se představuje

Ivana Nývltová

Muzeum v Hradci Králové bylo založeno v roce 1881; nepochybně k tomu byly potřeba i knihy a začaly vznikat první příruční knihovničky muzejníků. Postupem času muzejní knihovna získala své první knihovníky, kteří sepsali její první lístkové katalogy. Po roce 1912 se

v Kotěrově budově čtenáři dočkali první velké badatelny. Ve čtyřicátých letech se sloučilo městské muzeum s přírodovědným, které už mělo vlastní oborově zaměřenou knihovnu. V královéhradeckém muzeu tedy dlouhou dobu byly knihovny dvě – společenskovední a přírodovědná, obsluhované 1,5 knihovníkem. Koncem roku 2021 z těchto samostatných veřejných knihoven

se specializovaným fondem vznikla knihovna zbrusu nová, a to s názvem Knihovna Muzea východních Čech v Hradci Králové. Je pokračovatelkou společenskovední, má její siglu HKE302 i evidenční číslo 4716/2003 v databázi knihoven MKČR. Přírodovědná sloučením zanikla.

Knihovny se několikrát stěhovaly, přírodovědná z Malého náměstí do muzejního depozi-táře v Gayerových kasárnách (1994–2019), kde získala velký prostor s pevnými regály. Před další rekonstrukcí byla přemístěna do stěžerské školy (2019–2021). Části fondu zůstávaly stále v krabicích a práce s nimi byla velice problematická. Společenskovední knihovna se stěhovala dokonce třikrát, při dvou rekonstrukcích hlavní muzejní budovy (1998 a 2016) a nakonec sestěhováním dohromady do nového působiště v moderní přístavbě muzea v Gayerových kasárnách. Většina stěhování se uskutečnila svépomocí za asistence všech muzejníků. Knihy se opatrně ukládaly do krabic od banánů a převezly k prozatímnímu uložení. Poslední stěhování proběhlo poměrně rychle a hlavně kvalitně a šetrně na knihovnických vozících již osvědčenou stěhovací firmou.

Sloučená Knihovna muzea východních Čech v Hradci Králové má přes 80 000 knihovních jednotek a vzhledem k tomu musí být deponována na několika dalších místech. V muzejním depozi-táři ve Stěžerách jsou v pevných regálech uloženy vybrané řady méně využívaných zahraničních periodik. Vznikaly převážně výměnou s přírodovědnými ústavami z celého světa za časopis Acta musei reginaehradecensis, Series Natura. Druhý depozi-tář v hlavní budově muzea na Eliščině nábřeží uchovává vzácný specializovaný fond, noviny, s převahou regionálních, knihy větších rozměrů (A3) a publikace se signaturou od 2500 do signatury 7000. Prostor je monitorován a je kontrolována vlhkost a teplota, veškeré publikace jsou uloženy v posuvných kovových regálech.

Badatelnu i nejnovější fondy obou knihoven jsme přestěhovali do moderní přístavby nové

zrekonstruovaného odborného pracoviště – Gayerova kasárna, Opletalova 334, Hradec Králové 3. Knihovna je vybavena pojízdnými regály. V patře depozi-tární budovy je uložen i sbírkový fond starých tisků, který podléhá přísnějšímu režimu ochrany muzejní sbírky. Z tohoto důvodu se k bádání půjčuje pouze ve výjimečných a odůvodněných případech. V tomto depozi-táři jsou umístěny i knihy se signaturou 1 až 2499.

Celý fond je k dispozici v online katalogu na adrese <https://muzeumhk.tritius.cz/>. V roce 2022 jsme obdrželi grant z VISKu 3 na modernizaci stávajícího počítačového programu Clavius programem Tritius a pořízení nových počítačů pro oba knihovníky, a hlavně pro naše uživatele. Knihovna spolupracuje se Souborným katalogem ČR a vyřizuje meziknihovní výpůjční službu pro badatele z jiných institucí. Knihovníci jsou členy oborové knihovnické komise při Asociaci muzeí a galerií ČR, z. s.

Vzhledem k různému umístění deponovaných knih mohou naši čtenáři využít objednání publikací ke studiu na adrese knihovna@muzeumhk.cz, i.nyvtova@muzeumhk.cz nebo m.mikat@muzeumhk.cz, případně telefonicky 495 534 798.

Kontakt na autorku: i.nyvtova@muzeumhk.cz

Díky náročné rekonstrukci budovy Filozofické fakulty Univerzity Hradec Králové získala novou podobu také Lesákova knihovna

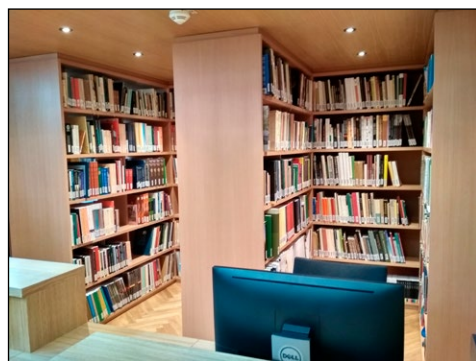
Marie Otavová

Po dvouleté náročné rekonstrukci interiérů historické budovy Filozofické fakulty Univerzity Hradec Králové byla dne 21. září 2022 slavnostně veřejnosti zpřístupněna původní budova fakulty včetně impozantní budovy nové přístavby. Díky dotaci MŠMT, Magistrátu města Hradec Králové a UHK se v roce 2022 podařilo získat nejen citlivě zrekonstruované a moderním zázemím vybavené prostory učeben, kanceláří, chodeb, ale také originálně řešit nedostačující prostory Lesákovy knihovny. Součástí komplexní rekonstrukce bylo rovněž postavení samostatného štíhlého moderního křídla, které v detailu i proporcích užitých stavebních prvků vychází z architektonických specifik historické budovy a navazuje na chodbu pravého křídla původní budovy; ta má půdorys ve tvaru písmene „V“ a nová přístavba vnitřní prostor této budovy uzavírá.

Jakému poslání původně sloužila budova současné Filozofické fakulty

Historická budova, v níž se Lesákova knihovna nachází, tvoří jednu z významných dominant náměstí Svobody, do kterého se čelí stranou otvírá. Pochází z roku 1900 a byla postavena podle návrhů architektů Jana Hanuše a Václava Bahníka. Její vnější plášť zdobí rizalita, pilastry okenní římsy a vázy. Majestátně působí vstupní hala se dvěma schodišti. Budova byla postavena a původně sloužila hradeckému učitelskému ústavu a později zde byla základní škola. Od roku 1981 ji získala Pedagogická fakulta a později po ustavení Vysoké školy pedagogické (1992) a Univerzity Hradec Králové (2000) slouží potřebám Filozofické fakulty Univerzity Hradec Králové. Nově vytvořená Lesákova knihovna jako specializované pracoviště

této fakulty byla poprvé představena veřejnosti při slavnostním otevření budovy 21. září 2022. Sloužit studentům pak z důvodu náročné organizace fondu začala od pondělí 3. října 2022.

Interiér Lesákovy knihovny, foto M. Otavová

Architektonická studie pro Lesákovu knihovnu, projektová dokumentace a realizace stavební části

Podrobnější informace o realizátořích projektu a všechny důležité skutečnosti, které provázely vznik nově koncipované Lesákovy knihovny, jsme se dověděli díky vedoucímu projektového oddělení FF UHK Mgr. Michalovi Strobachovi, Ph.D.: „*Návrhem architektonické studie a projektu byli pověřeni architekti z Architekti Hruša & spol., Ateliér Brno, s. r. o., kteří byli zpracovateli kompletní projektové dokumentace rekonstruované budovy Filozofické fakulty Univerzity Hradec Králové. Podíleli se jak na stavební části, tak na zpracování návrhu interiéru budovy, který objektu postavenému v letech 1899–1900 citlivě navracel původní historickou hodnotu, a jsme rádi, že v tomto duchu navrhli i nový interiér knihovny.*

Stavební část projektu realizovala společnost Metrostav, a. s., která v rámci knihovny zajišťovala vestavěnou část interiéru, volný mobiliář byl pak součástí dodávky interiéru, který realizovala společnost Prosto Interiér, s. r. o.“

Vznik, poslání a proměny Lesákova knihovny

Lesákova knihovna vznikla v roce 1995 vykoupením pozůstalosti vedoucího Katedry historie Vysoké školy pedagogické a od roku 1992 také prorektora pro vědu a zahraniční vztahy doc. dr. Vladimíra Lesáka. Následně byl knižní fond stále rozšiřován a obohacen ještě o knižní pozůstalosti dalších historiků, prof. PhDr. Zdeňka Macka, CSc., a prof. PhDr. Zdeňky Hledíkové, CSc. Lesákova knihovna byla od roku 1995 několikrát přemístována; postupně narůstajícím fondům z oborů historie, politologie, filosofie, sociologie, archivnictví, archeologie a pomocných věd historických zoufale chyběl dostatečný prostor pro regály, volný výběr, sklady i klidová zóna pro studium a zázemí knihovny. Původní prostor Lesákovy knihovny neměl dostatečnou plošnou kapacitu a v poměrně malé místnosti byly využívány vysoké regály z omezenou přístupností. Od vzniku FF UHK se začalo uvažovat o vytvoření jednotné fakultní knihovny jako speciálního pracoviště. Prvním iniciátorem vzniku Lesákovy knihovny byl v roce 1995 tehdejší děkan FF doc. Mgr. Petr Grulich, Ph.D. V roce 2013 se pak děkanka FF Mgr. et Mgr. Pavlína Springrová, Ph.D., rozhodla dokončit vytvoření fakultního knihovního pracoviště sloučením všech příručních knihoven kateder FF UHK do prostor Lesákovy knihovny. Fondy Lesákovy knihovny byly v knihovním systému ARL Univerzitní knihovny vedeny jako pobočka pod lokací Filozofické fakulty, nezbytnou součástí fungování Lesákovy knihovny bylo metodické řízení, katalogizování fondu a zabezpečení revizí, které provádějí odborně připravení knihovníci Univerzitní knihovny. Lesákova knihovna si však stále ponechává specifikum fakultního pracoviště. Od roku 1995 do roku 2022 se zde vystřídal celkem sedm vedoucích správců z řad akademických pracovníků a studentů doktorandského studia FF a teprve od září 2022 byla správou fondu pověřena odborná knihovnice Univerzitní knihovny UHK.

Co bylo zásadní při koncipování nových prostor Lesákovy knihovny

Dr. Michal Strobach vysvětlil: „*Před zahájením projekčních prací jsme si stanovili, že by nová knihovna měla mít kapacitu blížící se 40 tisícům svazků. Z tohoto důvodu musela být umístěna nejen v přízemí, ale také v dalším prostoru, který tuto kapacitu nabízí. Knihovna byla proto vestavěna do prostor bývalé tělocvičny, která k tomu díky vysokému stropu vysloveně vybízela. Současně tento prostor umožnil vytvořit druhé patro s ochozem, na kterém vznikly dvě samostatné studovny.“*

Návrh interiéru Architekti Hruša & spol., Ateliér Brno, s. r. o., foto Filip Šlapal

Jak je ozvláštněn prostor nové Lesákovy knihovny a jaké fondy jsou zde převážně zastoupeny

Hned při vstupu na uživatele dýchne velmi příjemná a útulná atmosféra, využití prostoru je dokonalé. Celou plochu obvodových zdí obou pater obepínají policové regály, které v některých částech vytvářejí iluzi dřevěného obložení. Vnitřní prostor je zhruba v jedné třetině kolmo ke vstupu oddělen výpůjčním pultem, který funguje jako komunikační prostor pro zápůjčky a vrácení publikací, ale také jako prostor pro poskytování informací. Za tímto pultem jsou oboustranné regály, umístěné kolmo k boční stěně místnosti. Na protilehlé straně jsou rovněž oboustranné přístupné regály, které jakoby podpírají ochoz prvního patra knihovny.

Před knihovním pultem je veliký stůl s lampičkami a pohodlnými židlemi, který mohou uživatelé využít pro svoji badatelskou práci a připojení vlastních počítačů. Dostupnost druhého patra je zabezpečena prostřednictvím pohodlného a s celkovým konceptem knihovny harmonizujícího schodiště.

Druhé patro využívá regály, které kopírují v nepřerušené linii obvodové zdi, a jsou zde vytvořeny na pravé a levé části dvě studovny pro individuální nebo skupinovou práci vždy s osmi místy.

Téměř celá knihovna je koncipována jako knihovna s rozsáhlým volným výběrem a vytváří iluzi, že zdroj poznání už nemůže být blíže uživateli dychtícímu po poznání.

Dostatek denního světla je základní podmínkou pro příjemnou atmosféru budovy i pro minimalizaci nákladů na její osvětlení. Celý prostor je díky velkým oknům velmi dobře osvětlen denním osvětlením a vzdušnost celého prostoru je umocněna nábytkem ve světlých tónech.

Centrálně osvětluje vnitřní prostor knihovny osvětlení ve tvaru velkého kruhu a to je doplněno lokálním bodovým osvětlením prostoru mezi regály. Horní podlaží využívá stropní osvětlení, které stejnoměrně nasvětluje prostor nad regály i prostor obou prosklením opatřených studoven.

Jak se změnilo poskytování knihovnických služeb pro uživatele nové Lesákovy knihovny

Díky nově koncipované Lesákově knihovně, která získala větší kapacitu, se konečně otevřela možnost fond celkově zrevidovat a uspořádat. Ukazuje se totiž, že jedině dostatečně dimenzovaný a správně členěný prostor je hlavním předpokladem dobře fungující knihovny. Byl zaveden denní provoz a podařilo se umožnit prezenční i absenční výpůjčky knih, neboť dříve knihovna fungovala pouze v prezenčním režimu. Od dokončení rekonstrukce Lesákovy knihovny byla správou knihovního fondu pověřena odborná knihovnice Univerzitní knihovny, která bude moci reagovat na potřeby uživatelů a poskytovat knihovnickou informační službu. Zcela zásadně se zvýšil komfort pro uživatele, nově je k dispozici wifi připojení, PC stanice i místo pro připojení vlastní techniky. Vznik samostatných uzavřených studoven v mezipatře návštěvníkům umožňuje soustředěnou studijní a badatelskou práci v klidném a útulném prostředí. Nové prostory jsou rovněž využívány pro skupinovou výuku. Díky novému uspořádání je prostor logicky členěn a jasně uspořádán.

Kontakt na autorku: marie.otavova@uhk.cz

Kde je ta knihovna?

Ester Horáková

Jsou to asi dva měsíce, co jsem se doslechla o tom, že knihovna v Dobřanech se přestěhovala do nových prostor. Když řeknu Dobřany, nemyslím tím známé město Dobřany v Plzeňském kraji, ale vesničku Dobřany, kterou najdete v Orlických horách. Podle statistiky v ní žije přibližně 130 obyvatel. Na malou vesničku zde naleznete základní školu, kterou navštěvuje v této době kolem 180 žáků z širokého okolí. Naleznete tady

také závodistiště, na kterém v minulosti, ale i v současnosti probíhají závody v autokrosu a také v motokšijöringu.

Přijíždím do vesničky a vím, že bych knihovnu měla najít v prostorách obecního úřadu, který byl v letech 2020/2021 zrekonstruován. Hledám a nacházím krásnou moderní budovu s nápisem Obecní úřad Dobřany. V patře jsou tři byty a přízemí patří obci, jak se později dozvídám. Jelikož jsem přijela na domluvenou schůzku o trochu dříve, čekám a kochám se pohledem na opravdu

vkusnou budovu, která jako by byla součástí návsí odjakživa.

Před rekonstrukcí

Po chvíli přichází paní knihovnice s manželem, který je zastupitelem obce a odemýká dveře úřadu. Vstupujeme do prostor obecního úřadu, které ještě voní novotou, a přicházíme do zasedací místnosti s majestátním znakem České republiky. Stále čekám, že se někde otevřou dveře a za nimi se objeví knihovna. To se ale nestane a ve chvíli, kdy si paní knihovnice sundá kabát, dá si ho přes židli a vyzve mě, abych se posadila, pochopím, že jsme u cíle. Moje zvědavost se už nedá vydržet... **Kde je ta knihovna?** Asi jsou vidět mé rozpaky, a proto s úsměvem otvírá velkou vestavěnou skříň a já konečně vidím **tu knihovnu**. Knihy v policích od vrchu až dolů. Ohromeně jsem se dívala na výborný nápad, jak umožnit občanům službu půjčovat si knihy na malé vesničce. Skříň v místnosti vůbec nepřekáží, a naopak šikovně vyplňuje hluchý prostor.

Knihovnicí v Dobřanech je Zdeňka Moravcová a tuto práci dělá od roku 2007. Tím že je učitelkou v mateřské škole, má ke knížkám vřelý vztah a knihy si také vypůjčuje i pro práci s dětmi. Knihovna v tomto novém kabátě funguje krátce, teprve od října loňského roku. Knihy jsou především půjčené jako výměnný fond z knihovny v Dobrušce. Zároveň zde ale paní Zdeňka ponechává i knihy, o kterých dobře všichni víme, že je již nikdo číst nebude, ale mají stará zajímavá razítka, zajímavou historii, která vypovídá o době, ve které byly napsány. Další zajímavostí, která

mne zaujala, je, že čtenáře paní knihovnice kontaktuje pomocí messengeru a přes telefon dostávají informace o dění a nových knihách.

Moje návštěva a popovídání pomalu končí. Dozvěděla jsem se plno užitečných informací, jako třeba že se Dobřany umístily na skvělém druhém místě v Královéhradeckém kraji v soutěži Vesnice roku 2022. Nebo že na rekonstrukci obecního úřadu se podíleli občané i vlastníma rukama. Také jsem se dozvěděla, že vlastně nemají knihovnu jen jednu na úřadě jako jiné obce, ale že druhá je ve zděně zastávce na návsi, nedaleko školy. Ta slouží pro děti i dospělé čekající na autobus. Nejen že si můžou udělat pohodlí v ušáku a přečíst si nějakou zajímavou knížku, ale můžou si vyzkoušet i klavír, který dokresluje atmosféru tohoto zvláštního místa.

Po rekonstrukci

Odjíždím s pocitem, že se v Dobřanech podařilo něco, co může skvěle sloužit dobré věci, i když je to malé. Malé, ale šikovně.

Kontakt na autorku: ou.esterhorakova@seznam.cz

Česky hrou v dobrušské knihovně

Miroslava Cvejnová

V době od poloviny června do konce srpna 2022 probíhaly v Městské knihovně v Dobrušce kurzy češtiny pro ukrajinské rodiny, které tady a v přilehlém okolí našly dočasný domov. Již od půlky května probíhaly horečné přípravy, hledání výukových materiálů, tisk pracovních listů a vymýšlení didaktických her. Velkou pomocí byl SKIP, který pohotově reagoval a odkazy na potřebné materiály rozesílal v rámci konferencí. S blížící se první hodinou narůstala nervozita hlavně u paní Marcely Kadlecové z dětského oddělení, která program lektorovala. Jaký bude o kurz zájem a jak se podaří náročný hodinový program vést?

První část obav se rozplynula hned první odpoledne, když se otevřely dveře půjčovny a dovnitř vstoupily trochu nesměle tři maminky s dětmi ve věku 6 až 10 let. Stejně tak z nás brzy spadl

i strach ze samotného vedení lekcí, které postupně zaplňoval smích nejen dospělých, ale hlavně dětí, které se i po prožitých traumatech dokázaly uvolnit a přestaly se bát cizích lidí. Při hodinách vládla takřka rodinná atmosféra, která už sama o sobě pomáhala s porozuměním a osvojením si základních komunikačních témat jako návštěva lékaře, nákup v obchodech, orientace v našem školním systému a další. Děti, jak už to tak bývá, nasávaly informace jako houby a v druhé polovině kurzu už své maminky opravovaly a vysvětlovaly jim, kde udělaly chybu. Ale i maminky se se záľudností češtiny praly statečně a na konci už základní komunikaci zvládaly téměř stejně dobře jako jejich děti.

Nejvíce nás těší, že s rodinami, které k nám začaly chodit, jsme v kontaktu stále. Do knihovny si chodí nejen pro knihy, ale přijdou si třeba jen tak popovídat nebo si pohrát s dětmi.

Kontakt na autorku: vsknihovna@mestodobruska.cz

Výtvarné dílny pro děti různých národností v SVK HK

Monika Halchynska

Uplynulý rok přinesl řadu změn v životě každého z nás a mnozí se museli přizpůsobit nové realitě. Ke změnám došlo i v životě Studijní a vědecké knihovny v Hradci Králové – na konci roku 2022 byl schválen integrační projekt Výtvarné dílny pro české a ukrajinské děti.

Jmenuji se Monika Halchynska, jsem původem Ukrajinka a v České republice žiji již téměř 10 let. Válka na Ukrajině se mě bezprostředně dotkla, protože pocházím z města Cherson, kde bydlí moje rodina a kde se v současné době denně bojuje za svobodu mé rodné země. Od září minulého roku působím v SVK HK jako knihovnice a lektorka. Po mnoha rozhovorech s uprchlíky jsem si uvědomila, že dětem a dospívajícím chybí komunikace a volnočasové aktivity a že je pro ně po traumatických událostech obtížné najít bezpečné místo pro kreativní nebo jinou činnost. Dotazovala jsem se účastníků kurzu českého jazyka pro cizince (konajícího se od října 2022 v SVK HK) a ukázalo se, že je momentálně velká poptávka po různých službách a akcích, ale že jsou volnočasová centra a příspěvkové organizace v Hradci Králové vytížené nebo nemají tak širokou nabídku kurzů pro cizince. Proto vznikla myšlenka vytvořit projekt pro děti ve věku 10 až 15 let, který by odpovídal dnešní poptávce a řešil aktuální problémy.

Poprvé jsem se s projektovým vyučováním setkala na vysoké škole během svého bakalářského studia na Katedře výtvarné kultury a textilní tvorby na Univerzitě Hradec Králové. Koncepce projektu je velmi jednoduchá a zároveň přínosná

pro žáky základních škol, na každé lekci se děti prostřednictvím klíčových pasáží z vybraných knih seznámí se světovou a českou, klasickou a současnou dětskou literaturou a následně budou tyto úryvky malovat. Cílem je nejen děti zaujmout a vést ke čtení, ale také jim dát prostor k vyjádření jejich fantazie a představitosti.

Mým cílem je nejen propojit českou a mezinárodní literaturu s výtvarnou tvorbou, ale také vytvořit pro děti bezpečné prostředí pro sebezobozvojení. Ukrajinské děti se mohou seznámit s českou kulturou a mentalitou a české se mohou dozvědět něco nového od ukrajinských. A třeba se během výuky i s přáteli. Dalšími důležitými body byla také podpora čtenářství u dětí a mládeže a popularizace knihovny mezi nově příchozími. Především chci v dětských srdcích zanechat hezké vzpomínky na výtvarnou dílnu v SVK HK a uvést děti do překrásného světa literatury a výtvarného umění.

Projekt bude zahájen 1. února 2023 ve Studijní a vědecké knihovně v Hradci Králové a potrvá do 28. června 2023. Během pěti měsíců budou účastníci výtvarné dílny seznámeni s 20 knihami od významných spisovatelů, kteří se podíleli na tvorbě světové a české dětské literatury. Více informací se dozvíte na webu knihovny nebo na e-mailu: monika.halchynska@svkhk.cz.

Ráda bych poděkovala za pomoc i podporu vedení a všem zaměstnancům Studijní a vědecké knihovny v Hradci Králové.

Kontakt na autorku: monika.halchynska@svkhk.cz

Klubovna MK Ostrov (polyfunkční oddělení zaměřené na technologie a informační vzdělávání)

Jan Holub

Klubovna Městské knihovny Ostrov vznikla jako projekt, který si klade za cíl přilákat do knihovny čtenáře ve věkové kategorii 12–18 let, tzn. takzvané teenagery. Zároveň se pokouší nastínit určitou cestu či směr, kterým se mohou knihovny jakožto informační/vzdělávací instituce ve 21. století vydat. Nikoliv v protikladu ke knihám – jež jsou věčné –, ale jako rozšíření/expanze služeb, které by dostatečně reflektovaly aktuální stav a vědomí společnosti. Nelze pominout ani rozměr sociální, a sice v tom smyslu, že knihovna, potažmo klubovna může sloužit (a slouží) jako útočiště adolescentů, již vyrůstají v disharmonickém domácím prostředí či slabších sociálních podmínkách. Hovorově řečeno – klubovna umožňuje dospívajícím návštěvníkům trávit čas v intelektuálně stimulujícím prostředí namísto posedávání na lavičkách s partičkou v parku. Klubovnu samotnou pak navštěvuje i několik dětí z dětského domova.

Program klubovny je následně variován podle jednotlivých dní v týdnu. V **pondělí a ve středu** jsme otevření veřejnosti jako „počítačová herná s virtuální realitou“. Návštěvníci mohou přijít a společně si zahrát na počítači třeba nějakou hru po síti. Pravda však je, že i přes přítomnost počítačů si někteří návštěvníci chodí do klubovny třeba jen popovídat nebo prostě odpočinout. Virtuální realita je pak záležitostí, která by vydala na samostatný článek. Již dávno totiž není jen o zábavě a hrách, nýbrž i o titulech zážitkových

(např. expozice podmořského života) či edukačních (cesta po Sluneční soustavě a seznámení s jednotlivými planetami). Virtuální realita se aktuálně využívá také psychologicky (např. na léčení fobií), což je však záležitostí přesahující naši instituci. V klubovně následně najdeme také 3D tiskárnu, která umožňuje návštěvníkům si za drobný poplatek vytisknout třeba oblíbenou postavičku nebo vytvořit originální dárek. Využití však nachází i pro účely vnitřní (např. tisknutí chybějících figurek do deskových her). Shrnuto a podtrženo – pondělí a středa jsou věnovány především zábavě.

Programování pro děti

Úterý je následně dnem, jenž je věnován poradenství. Každých 14 dní se klubovna v dopoledních hodinách mění v technickou poradnu, kam mohou lidé přijít s notebookem či chytrým telefonem a poradit se v různých záležitostech, ať už jde o nastavení aplikací, instalace, pomoc se

základní obsluhou, nebo řešení konkrétního technického problému. Příležitostně konáme v rámci technické poradny i přednášky, např. z oblasti kyberbezpečnosti, kdy se běžné uživatele snažíme seznámit s tématy z oblasti IT srozumitelnou

a lidskou formou. **Čtvrtek** patří edukaci neboli vzdělávání, kdy nám proběhly již dvě úspěšné části kroužku programování (třetí aktuálně připravujeme). V zásadě se jedná o výuku programování pro děti hrou formou, což znamená, že se nevěnujeme klasickému programování pomocí kódování, ale využíváme grafický programovací jazyk Scratch, který funguje na bázi spojování již předepsaných příkazů a s mnohem menší mírou abstrakce tak dětem umožňuje porozumět samotným základům a principům programování, jež mohou následně rozvíjet. Kromě zmíněného Scratche se věnujeme také microbitům, což jsou mikropočítače, díky kterým lze naprogramovat a vytvořit jednoduchá zařízení, jako např. zařízení, jež je schopno měřit teplotu v místnosti, nebo malé autíčko, které lze následně ovládat pomocí chytrého telefonu. Kroužek má i část teoretickou, kde si s dětmi povídáme např. o zákonech robotiky nebo možnostech využití (a i nebezpečí) umělé inteligence.

Pátek představuje prostor pro komunitní akce, kterou v případě klubovny představuje především tzv. LAN Party. Ta může mít různou podobu a je vždy nějak tematicky zaměřena. V praxi může mít podobu například herního turnaje o symbolické ceny; její volnější podobou je tzv. „FREE LAN PARTY“, kdy se sami návštěvníci domluví a shodnou na určitém žánru nebo konkrétních hrách, u kterých se následně společně baví. Každého čtvrt roku pořádáme rovněž RETRO LAN PARTY, jež je – jak název napovídá – zaměřena na starší návštěvníky, kteří mohou společně zavzpomínat na „staré dobré časy“. Poslední záležitostí, kterou bych chtěl zmínit, je, že v prostředí klubovny vznikají jednou měsíčně rovněž takzvané „streamy“ neboli živá vysílání z klubovny. Ty můžete najít na Youtube pod heslem „MK Ostrov + CZLAN“, jež je naším váženým partnerem. Další informace ať už o klubovně, nebo naší knihovně naleznete na www.mkostrov.cz.

Setkání nad kulturní hrou Dračí doupe

Kontakt na autora: holub@mkostrov.cz

Ve Slaném se snídalo na podporu fairtradových, ale hlavně lokálních pěstitelů

Zoja Kučerová

Zajímá vás, co je fair trade? Česky by se to dalo přeložit jako spravedlivý obchod či férový obchod. Zjednodušeně řečeno, je to způsob obchodu, který zaručuje pracovníkům z rozvojových zemí (tj. ze zemí globálního Jihu) spravedlivou odměnu za jejich práci. Šestici nejprodávanějších fairtradových produktů tvoří banány, kakao, káva, bavlna, cukr a čaj. Jak sami vidíte, jsou to potraviny, které se určitě objevují i na vašem stole.

Na podporu fair tradu se každoročně organizuje happening nazvaný „Férová snídaně ve vašem městě“. Ročně se ho zúčastňuje mnoho měst z celé České republiky. Tisíce lidí tak dají najevo, že podporují produkty, při jejichž výrobě nebyla porušována lidská práva, poškozována životní prostředí a zneužita dětská práce.

Férová snídaně v roce 2019

Pro ty, které toto téma zajímá a nenechává je chladnými, připravuje Knihovna Václava Štecha

**Knihovna
Václava Štecha
ve Slaném**

ve Slaném dlouhodobý projekt o FT. Před samotnou snídaní mohou návštěvníci knihovny v zrekonstruované chodbě zhlédnout výstavu věnující se právě fair tradu. Seznámí se s vysvětlením tohoto pojmu, s tím, proč toto hnutí vlastně vzniklo, kdo za ním stojí a podporuje ho a jaký přináší užitek. Poté bývají výstavy a besedy ve spolupráci s neziskovou organizací „Na Zemi“, která se fair tradu intenzivně věnuje. Vše posléze vyvrcholí již zmíněnou „Férovou snídaní“. Naše knihovna se tak v roce 2015 stala organizátorem vůbec první akce tohoto druhu ve Slaném. Věřili jsme, že do té doby již všichni, kteří se pikniku zúčastní, budou vědět, co tímto setkáním podporujeme, že Slaňáci tímto dají jasně najevo, že je zajímá, kdo a za jakých podmínek pro ně pěstuje například čaj, kávu nebo zeleninu a ovoce. A s milými lidmi a fairtradovými nebo lokálními dobrotami to jsou vždy setkání příjemná. Oslovili jsme lokální malé farmáře, chovatele, pěstitele s poptávkou, zdali by se do projektu zapojili. Někteří odmítli, ale určitě polovina souhlasila. Buď nám dodali své výpěstky, nebo se sami přijeli představit se svou nabídkou. My knihovnice jsme se také zapojily. Napekly jsme voňavé koláče, pečivo, připravily chutné pomazánky se surovinami od místních pěstitelů, uvařily fairtradovou kávu, čaj, mošty nebo kakao. Obdobný sortiment doma připravili a na piknik přinesli i účastníci „zvenku“.

„Byla to velmi příjemná setkání a snídaně se nám zpravidla protáhla až do oběda. Maminky, které přišly podpořit myšlenku fair trade i s dětmi, měly možnost zabavit své ratolesti například

omalovánkami, které jsme pro ně připravili v improvizovaném dětském koutku. Všem nám moc chutnalo, a tak došlo i na velké vyměňování receptů,“ zmínila organizátorka slánské Férové

snídaně Věra Ungerová, organizátorka, která u akce stála od samého začátku.

Kontakt na autorku: info@knihovnaslany.cz

Oceňování komunitních knihoven v Jihomoravském kraji

Monika Kratochvílová

Moravská zemská knihovna, oddělení vzdělávání a krajské metodiky, vyhláší od roku 2018 s podporou Jihomoravského kraje **oceňování komunitních knihoven**, které se poslední dva roky předává na půdě Krajského úřadu Jihomoravského kraje pod záštitou pana hejtmána, za účasti zástupců Jihomoravského kraje, zřizovatelů knihoven a knihovníků.

Oceňování knihoven obecně patří mezi příjemné aktivity krajských, ale často i pověřených knihoven. Každá pochvala motivuje, je veřejným oceněním knihovníka a jeho knihovny a přispívá k podpoře knihovny ze strany zřizovatele. Především s ohledem na proměny, kterými knihovny procházejí, a s rostoucím významem knihoven jako míst setkávání přistoupila Moravská zemská knihovna k oceňování s důrazem na jejich komunitní rozměr, který poukazuje na to, že knihovna je nejen o setkávání, sdílení, poznávání a rozvoji komunit v místě, ale také o rozvoji místa a zvyšování jeho potenciálu s podporou knihovny. Z pozic pro oceňování:

„Cílem soutěže je ve shodě s aktuálními trendy iniciovat, motivovat a podpořit proměnu veřejných knihoven v komunitní centra napomáhající propojování lidí v místě, jejich vzájemnému poznávání a budování kvalitativně nových vztahů podporujících rozvoj občanské společnosti.“

Mezi kritéria pro hodnocení nominovaných knihoven patří kromě sledování návštěvnosti

a nabídky konkrétních aktivit zaměřených nejen na čtenáře knihovny, ale i na širokou veřejnost, například: zapojení knihovny do života a plánu rozvoje obce, vzhled a vybavení knihovny, úprava okolí knihovny. Knihovny jsou podle počtu obyvatel obce rozděleny do pěti soutěžních kategorií: do 500 obyvatel, 501–1 000, 1 001–3 000, 3 001–5 000, 5 001 a více obyvatel. Hodnocení provádí pětičlenná odborná komise. Soutěž je dvoukolová. V prvním kole provede každý člen komise bodové hodnocení zaslaných nominací. Knihovna s nejvyšším dosaženým počtem bodů v každé soutěžní kategorii získá ocenění **Komunitní knihovna Jihomoravského kraje**. Ve 2. kole navštíví komise vítězné knihovny v každé soutěžní kategorii a nejlepší knihovna získá ocenění **TOP Komunitní knihovna Jihomoravského kraje**.

V roce 2022 získala titul TOP Komunitní knihovna Jihomoravského kraje **Obecní knihovna Kozojídky** na Hodonínsku. V případě kozojídké knihovny, kterou vede paní Aneta Davidová a Marie Šrahůlková, se potvrdilo, že knihovna může být skutečným centrem života obce, místem, které všichni znají a rádi navštěvují. A jaká je nejlepší komunitní knihovna v Jihomoravském kraji? Stačí se podívat na webovou stránku knihovny, kde je možné zhlédnout PF knihovny, a hned zjistíte, jaká je skutečně komunitní knihovna v Kozojídkách: <https://knihovnakozojidky.webk.cz/pages/uvod.html>.

Obrátili jsme se v Jihomoravském kraji na

knihovny s otázkou: *Co může napomoci, aby se vaše knihovna stala komunitní knihovnou (místem setkávání a aktivit pro všechny)?* Na prvních místech a s největší převahou byl **požadavek větších prostor a moderních interiérů**, následovaně podporou zřizovatele.

Požadavku moderních prostor vychází v Jihomoravském kraji od roku 2016 vstřícný dotační titul Obecní knihovny (pro obce do 3 000 obyvatel), vyhlašovaný v rámci dotačního programu Podpora rozvoje venkova Jihomoravského kraje. Za dobu jeho existence získalo přes 17 milionů korun až 458 obcí. Při 50% spoluúčasti prošly

knihovny v Jihomoravském kraji modernizací za více jak 34 milionů korun.

Rozvoj komunitních knihoven jde ruku v ruce s možnostmi jejich interiérů. Nestačí mít jen prostory bez ohledu na jejich vybavení. Dnešní uživatelé si žádají více komfortu. Pohodlné posezení, variabilní nábytek, příjemné prostředí, ve kterém se budou cítit dobře, a to včetně zázemí pro občerstvení.

Kontakt na autorku: Monika.Kratochvilova@mzk.cz

Strom v Místní knihovně obce Halenkovice

Pavla Bieberlová, Zuzana Šalášková

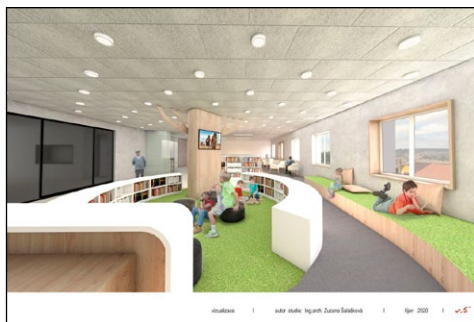
Obec Halenkovice leží ve Zlínském kraji na úpatí chřibských lesů. Obec s 2 000 obyvateli má doslova na dosah nádhernou a čistou přírodu, a tak není překvapením, že strom najdeme i uprostřed knihovny, byť se knihovna nachází ve třetím podlaží obecního domu.

V roce 2021 bylo v Halenkovických zpřístupněno nové zázemí pro kulturu a vzdělávání,

vybudované podle návrhu architektů Zuzany Šaláškové a Pavla Fürsta, které zahrnuje multimedialní centrum a knihovnu. Obě části jsou propojené prosklenou stěnou a mohou fungovat i nezávisle na sobě. Prostory jsou přístupné po schodišti nebo bezbariérově proskleným výtahem. V návrhu interiéru byla v maximální míře uplatněna flexibilita, proto je možné různými úpravami volně stojícího nábytku měnit kapacitu a charakter místností.

Knihovna před rekonstrukcí

Vizualizace budoucího interiéru

Autorka designového návrhu Zuzana Šalášková dopsala novou knihovnu takto:¹⁾

Hlavním vstupem do knihovny je návštěvník okamžitě vtažen do prostoru knih, ze kterého také vidí na obsluhu knihovny. Prostor je otevřený, ale zároveň rozdělený na několik funkčních zón. Je to hlavní plocha knihovny s vystavenými knihami, jsou to sedací zákoutí kolem proskleného výtahu, u stěn, klidová zóna na vyvýšeném stupni podlahy, kde čtenář usedne s knihou do pohodlných židlí a přitom se může dívat na protější venkovní horizont obce.

Velký důraz byl kladen na zónu pro nejmenší čtenáře. Ta je z praktického důvodu umístěna v blízkosti hlavního pultu a v návaznosti na něj. Tato část je navržena pro děti – hravě, funkčně, přehledně, a především pro jejich pohodlí. Ve tvaru křivek je v rohu dětského oddělení umístěn sedací kout, uprostřed snížené kruhové regály, které vymezují pohyb dětí a kterým ve vnitřní ploše dominuje strom. Strom se stal symbolem knihovny. Hlavní myšlenkou bylo podvědomě propojit návaznosti: strom → dřevo → papír → kniha. Strom je zhotoven z dubového dřeva, navržen jako poloviční kmen, který ale z pohledu příchozího návštěvníka vypadá jako celistvý. Pokud se díváme z pohledu dětského koutu, vidíme velkou TV obrazovku, která je umístěna na rovné ploše kmenu. Strom má nejen hravě a designově, ale také funkční opodstatnění. Uvnitř něj se totiž nachází vstup vzduchotechniky.

Další velmi významnou částí knihovny je pult knihovnice. Pult byl navržen v liniích tak, aby zakryl rušící prvky za ním (monitory, pracovní potřeby na stole apod.), ale zároveň aby poskytl odkládací plochu pro půjčení či vrácení knih. Do čelní dřevěné stěny pultu bylo umístěno LED nasvícení, rozdělující linii horizontů Halenkovice. Obec je ve zkratce situována mezi tři horizonty při pohledu na řez územím od východu k západu (Obecnice, Pláňavy, Hradská). Tato linie má znázorňovat rozlehlost a rozmanitost obce se středobodem centra obce na prostředním horizontu, kde se všichni rádi scházíme.

Osvětlení knihovny bylo navrženo s respektem pro danou zónu. Každý funkční prostor se dá nasvítit zvlášť, nezávisle na provozu celé knihovny. Knihovna je nejen místo pro setkávání, čtení knih, ale je to také jeden z reprezentativních vnitřních prostorů obce, kde se nabízí promítnout kus historické stopy, kterou obec bezesporu má.

Zvláštní pozornost při návrhu byla věnována podlahám. Ty jsou navrženy jako sítě betonové imitaci betonu. Podlaha nese historický nádech. Jsou zde promítnuty listy Halenkovického zpravodaje a dobové fotografie, které mapují zaniklý folklor, kulturní akce, spolky a aktivity občanů minulé doby. Jako symbol bohaté historie byla na přední stěnu knihovny doslova vtištěna obecní pečť, kterou obec získala z Národního archivu ČR.

Knihovna bude dále doplňována interiérovými dekoracemi a bude dotažena myšlenka zadní stěny, která by měla poskytovat další výstavní a reprezentativní plochu pro potřeby obce a příležitostných vernisáží.

A knihovnice se stará, aby výsledky rekonstrukce obohatily život místních obyvatel:

V minulém roce jsme díky novým prostorům konečně mohli zahájit setkávání maminek na mateřské dovolené. Výtahem se dostanou s kočárky až do horního patra a v nové knihovně máme zázemí i pro nejmenší děti. Setkávání propojuje nabídku knihovny a vlastní iniciativu maminek a dalších návštěvníků knihovny. Na podzim jsme organizovali aktivity venku, pozvali jsme kvalifikovanou fyzioterapeutku, aby maminkám předvedla cvičení na posilovacích strojích na zmodernizovaném venkovním sportovišti, nebo jsme společně vyšli na procházku na místní statek za zvířátky. V zimním období se pro nejmenší návštěvníky mění dětské oddělení na velký hrací koutek i s tvořivými dílničkami.

V obci Halenkovice je devítiletá škola a tři třídy školy mateřské a spolupráce s nimi je nadstandardní. Chválíme si také spolupráci s naší střediskovou Knihovnou Boženy Benešové Napajedla. Kromě práce na katalogizaci našich knih

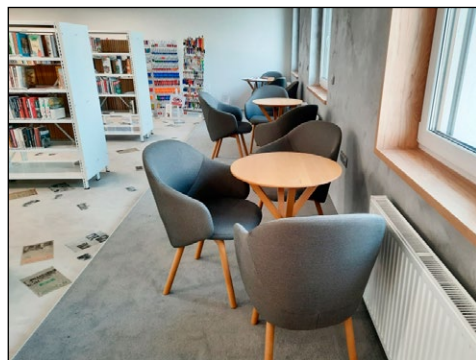
¹⁾ Text otištěn též v Halenkovickém zpravodaji č. 100 v roce 2021: https://www.halenkovice.cz/www/fotky/userfiles/Zivot_v_obci/Zpravodaj/HZ_100_FINAL_1_1_compressed.pdf

PROSTORY A VYBAVENÍ KNIHOVEN

napajedelské knihovnice přivezly do Halenkovic besedu Po stopách zločinu anebo Nad knihami pro nevidomé pro žáky 5. ročníku. Společně s pedagogy motivujeme děti už od těch nejmenších školkačků k zálibě ve čtení a snažíme se, aby pro ně byly prostory knihoven i v budoucnu vyhledávaným místem. Všechny prvky, které do knihovny vnesla paní architektka, mládež silně oslovují.

Děti na nové knihovně milují úplně všechno – nové knihy, rozsáhlý váleci koutek, velký prostor, moderní vzhled, počítač. Když paní knihovnice přimhouří oko a nechrzí nebezpečí, mohou se i klouzat. Další výrazná skupina, která oceňuje nový vzhled knihovny, jsou mladí lidé a rodinky s malými dětmi. Starší generace velmi pozitivně vnímá výtah, jehož výstavba byla součástí rekonstrukce – dosažení bezbariérového přístupu nejen do knihovny, ale do celého úřadu, který se nachází o patro níž, bylo základním požadavkem. Dále dospělí čtenáři a čtenářky oceňují výběr knih a velmi pohodlné sezení na sedačkách a židlích, které pečlivě vybírala paní architektka. Veškerý mobiliář, který je volně ložený v prostoru, je řešen tak, že jsem schopná jej sama stěhovat dle aktuálních požadavků během krátké doby. Mohou tedy na sebe navazovat zcela rozdílné aktivity.

Součástí multicentra je vestavěný kávovar, díky němuž se v knihovně zpestřil pobyt hostů, kteří se u šálku kávy tuří se svou oblíbenou knihou a relaxují. Pokračují setkání pro dospělé „Po setmění – minikino“, jejichž součástí je

Čtenářská místa pod okny

přednáška, vybraný film a diskuze. Pro seniory 65+ byl uspořádán kurz „Jak na chytrý telefon“. Po čtyřhodinovém maratonu byl lektor odměněn bohatým potleskem. Dále zde nově probíhají jazykové kurzy pro dospělé, cestovatelské besedy a čerstvě máme za sebou víkendový kurz „Malování pravou mozkovou hemisférou – kresba tužkou a grafitem“. Všechny tyto zmiňované události by se bez nových prostor neuskutečnily. Při velkých kulturních akcích spolupracujeme s místními spolkami a snažíme se lidi v naší obci spojit. V letošním roce rozjždíme šachy pro mládež od 9 let. Rádi bychom obnovili oblíbený „Programovací kroužek s ozobotem“ pro žáky 2. stupně ZŠ.

Znovu podotýkám, že s paní architektkou spolupracujeme i nadále a je pro nás obrovským přínosem. Myslím, že interiéry obzvláště knihoven, které přecházejí do třetího tisíciletí, určitě spolupráci s architektem vyžadují. A ptáme se i návštěvníků, jak knihovnu a prostory hodnotí. Děvčata z pěveckého kroužku – čili 12 slečen mezi první až třetí třídou ZŠ Halenkovice – pozitivně zhodnotila především výběr dětských knih, moderní vzhled prostor, pohodlné sezení a hodně si cení naší dominanty – stromu uprostřed. Na otázku, kam bychom mohli posunout současný stav, odpovídaly: nějaké obrázky, výstavku fotografií umístěnou na stromě a květiny.

Děkujeme za finanční podporu, vykonanou práci a věnovaný čas bývalému vedení obce v čele se starostou Jaromírem Blažkem, bez kterých by se výstavba neuskutečnila.

Vstupní společenská zóna připravená na promítání

NOVÉ TRENDY

Beseda pro školu, kterou pro halenkovické děti zajistila pověřená knihovna v Napajedlech

Derniéra výstavy přilákala návštěvníky k posezení v knihovně

Místní knihovna obce Halenkovice je neprofesionální knihovna zajištěná 1 pracovním úvazkem. Plocha knihovny i s multicentrem: 221 m² (13 x 17 m) Velikost knihovního fondu: 7 500 k. j. Počet hodin pro veřejnost: 31 hodin týdně, otevřeno pondělí až pátek Počet studijních míst: 20 studijních míst a 20

míst pro relaxaci a oddech

WWW: knihovna.halenkovice.cz
FB: facebook.com/knihovnahalenkovic
Další informace o rekonstrukci knihovny v Databázi novostaveb a rekonstrukcí knihoven: <http://mcvrk.mzk.cz/database-staveb>

Kontakt na autorku: bieberlova@centrum.cz

Možnosti vzdálené registrace v českých knihovnách – 2. část

Karolína Košťálová

Vzdálená registrace v NK ČR s využitím bankovní identity

Prostřednictvím bankovní identity se mohou na <https://registrace.nkp.cz>¹⁾ v NK ČR vzdáleně registrovat:

- osoby starší 15 let s aktivovanou bankovní identitou

- aktuálně mohou vzdálenou registraci využít klienti AirBank, ČS, a. s., ČSOB, KB, Moneta Money Bank, Raiffeisen BANK (včetně klientů Equa BANK)

Vzdáleně registrovaní uživatelé NK ČR získávají primárně přístup k licencovaným databázím NK ČR (<http://eiz.nkp.cz>²⁾) a dílům nedostupným na trhu (DNNT, <https://dnnt.cz>³⁾).

¹⁾ Národní knihovna: registrace pro přístup k online zdrojům [online]. [Praha]: Národní knihovna. [cit. 23. 12. 2022]. Dostupné z: <https://registrace.nkp.cz>

²⁾ Přehled licencovaných databází. Národní knihovna České republiky [online]. [Praha]: Národní knihovna ČR, aktualizováno 18. 5. 2022. [cit. 23. 12. 2022]. Dostupné z: <https://www.nkp.cz/katalogy-a-db/licencovane-db/prehled-lic-zdroju>

³⁾ DNNT Díla nedostupná na trhu [online]. [Praha]: Národní knihovna České republiky, © 2022. [cit. 23. 12. 2022]. Dostupné z: <https://dnnt.cz/>

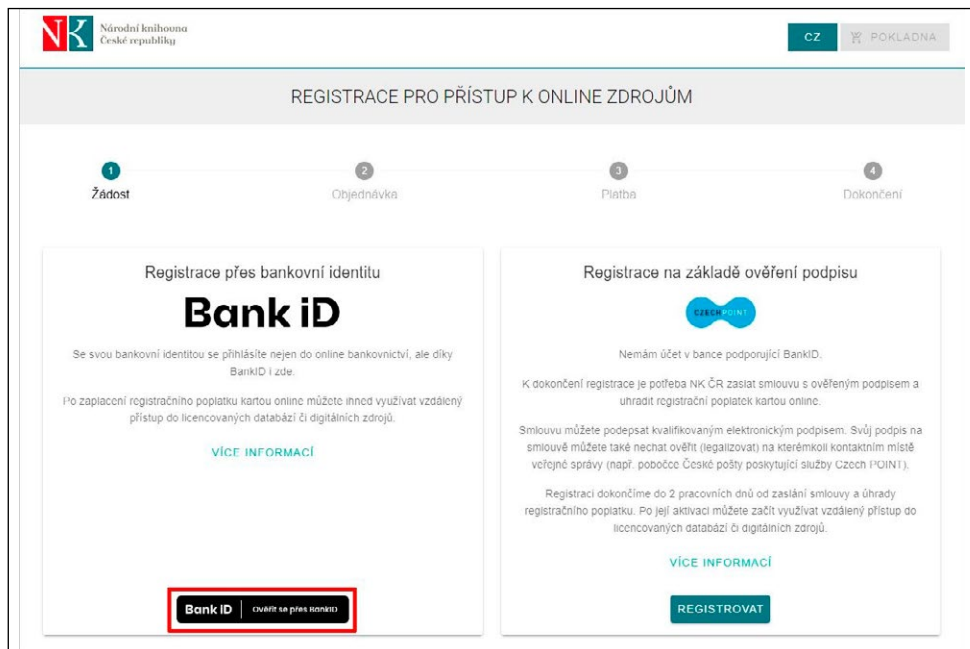
NOVÉ TRENDY

Zájemce o vzdálenou registraci může patřit do jedné ze tří níže uvedených skupin. Podle příslušnosti ke konkrétní skupině se může proces vzdálené registrace mírně odlišovat. Celý proces vzdálené registrace je plně automatizovaný (s výjimkou držitelů TP, ZTP a ZTP/P).

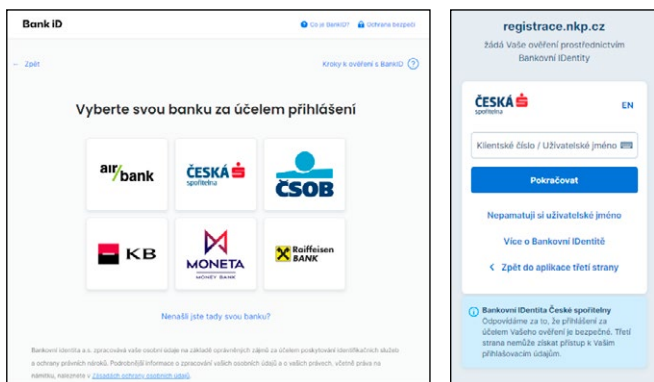
Vzdálená registrace s využitím bankovní identity je v NK ČR založena na kooperaci externího nástroje <https://registrace.nkp.cz> a knihovního

systému Aleph. Externí nástroj <https://registrace.nkp.cz> zajišťuje komunikaci s BankID a platební bránou. Od určité fáze procesu vzdálené registrace pak <https://registrace.nkp.cz> komunikuje i s Alephem.

Zájemci o vzdálenou registraci v NK ČR mohou využít stránku <https://registrace.nkp.cz>, zde vyberou možnost registrovat se přes bankovní identitu.

V dalším kroku z nabídky dostupných bank zvolí tu, v níž mají aktivovanou bankovní identitu, a přihlásí se stejně, jako se hlásí do svého elektronického bankovníctví. Zároveň také v této chvíli zájemce o vzdálenou registraci dává souhlas s předáním svých údajů Národní knihovně ČR. Pokud tento souhlas neudělí, vzdálená registrace nemůže dále pokračovat.

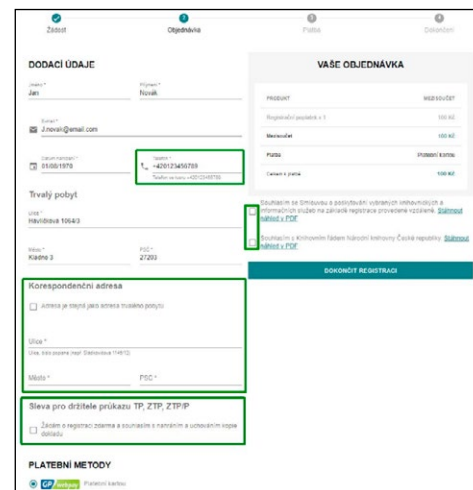
NOVÉ TRENDY

Po úspěšném přihlášení údaji z elektronického bankovníctví a udělení souhlasu s předáním údajů Národní knihovně ČR jsou do systému <https://registrace.nkp.cz> prostřednictvím BankID předány základní informace (jméno, příjmení, datum narození, adresa trvalého pobytu, e-mailová adresa). S výjimkou e-mailové adresy jsou všechny získané údaje ověřeny v základních registrech.

Ve chvíli, kdy Aleph potvrdí, že v bázi uživatelů NK ČR nebyla nalezena shoda, podle věku a dalších podmínek <https://registrace.nkp.cz> rozhodne, zda bude součástí procesu vzdálené registrace i platba registračního poplatku. Zájemce o vzdálenou registraci ve věku 15–69 let dovede k platební bráně, jejímž prostřednictvím je nutné online uhradit platební kartou registrační poplatek ve výši 150 Kč. Jiný způsob úhrady registračního poplatku není možný. Od platby registračního poplatku je zájemce o vzdálenou registraci osvobozen, pokud je mu 70 a více let nebo uvedl, že je držitelem průkazu TP, ZTP, ZTP/P.

Jakmile platba registračního poplatku kartou úspěšně proběhla nebo nebyla vyžadována z důvodu věku či průkazu TP, ZTP, ZTP/P, <https://registrace.nkp.cz> automaticky zahájí několik paralelních procesů. Alephu předá pokyn k založení nového záznamu v bázi uživatelů a zároveň Alephu dodá všechny potřebné údaje o vzdáleně registrovaném uživateli (jméno a příjmení, datum narození, adresu trvalého pobytu a kontaktní adresu, telefon a e-mailovou adresu). Aleph od <https://registrace.nkp.cz> získá též informace „provozního charakteru“, tj. jaký status má být čtenáři přidělen (vzdáleně registrovaní čtenáři mají v NK ČR speciální status), datum platnosti registrace a další limity, např. povolený počet požadavků MVS. Předání všech zmíněných údajů mezi <https://registrace.nkp.cz> a Alephem probíhá přes API rozhraní Alephu. Při odeslání údajů do Alephu dochází též k jejich normalizaci tak, aby data byla do Alephu dodána podle konvencí používaných v knihovním systému (malá x velká písmena, pořadí a formát údajů ve vybraných polích atd.). Čtenářské konto vytvořené v Alephu je automaticky aktivováno do 10 minut od platby. Jedinou výjimku tvoří zájemci o vzdálenou registraci, kteří dokládají průkaz TP, ZTP, ZTP/P. V jejich případě vzniká čtenářské konto s omezenou časovou platností, jež neumožňuje přístup do licencovaných databází či DNNT. Proces vzdálené registrace u této skupiny uživatelů dokončuje knihovník po kontrole vloženého skenu průkazu TP, ZTP, ZTP/P.

Souběžně s předáním pokynu k vytvoření nového čtenářského konta zasílá <https://registrace.nkp.cz> a Alephem prostřednictvím X-serveru za

Informace získané prostřednictvím BankID se zájemci o vzdálenou registraci zobrazí v následujícím souhrnu. Vzhledem k tomu, že přes BankID není možné dodat všechny údaje, které knihovna pro vzdálenou registraci potřebuje, část informace musí v tomto kroku zájemce o vzdálenou registraci doplnit ručně. Pokud požadované údaje (na screenshotu výše jsou označeny zeleně) nedoplní, nemůže v procesu registrace dále pokračovat.

Kliknutím na tlačítko Dokončit registraci proběhne automaticky ověření, zda v knihovním systému Aleph daná osoba již není evidována (např. pokud by čtenář zapomněl, že se v NK ČR již dříve registroval a v bázi čtenářů je stále veden). Vzdálená registrace může pokračovat, pouze pokud knihovní systém nenalezl žádnou shodu mezi bází uživatelů a zájemcem o vzdálenou registraci. Tato komunikace probíhá mezi <https://registrace.nkp.cz> a Alephem prostřednictvím X-serveru za využití standardních funkcí Alephu.

nkp.cz nově vzdáleně registrovanému uživateli dva e-maily. První e-mail obsahuje jeho ID, odkaz ke stažení dokladu k platbě registračního poplatku, smlouvu podepsanou ze strany NK ČR, knihovní řád a informace ke zdrojům dostupným pro vzdáleně registrované uživatele. Z bezpečnostních důvodů je heslo zasláno v samostatném e-mailu s výzvou k jeho okamžité změně.

Standardně tak z pohledu budoucího uživatele celý proces vzdálené registrace včetně platby proběhne online během několika málo minut a do 10 minut od úhrady registračního poplatku může začít využívat online zdroje NK ČR. Vzdálená registrace je v NK ČR platná po dobu 365 dnů. Po uplynutí této lhůty je možné po úhradě registračního poplatku pokračovat dalším registračním obdobím. V rámci vzdálené registrace prostřednictvím bankovní identity NK ČR nezískává číslo dokladu totožnosti daného uživatele, nicméně máme k dispozici tzv. BankID OID, tj. identifikační číslo klienta v rámci systému BankID. To v případě potřeby umožňuje prostřednictvím společnosti Bankovní identita, a. s., daného uživatele dohledat.

Prostřednictvím bankovní identity se od 5. 5. 2022 do 31. 12. 2022 v Národní knihovně ČR vzdáleně registrovalo 247 uživatelů.

Co je ještě dobré vědět?

Každá banka aplikuje bankovní identitu v jiném rozsahu. Část bank ji poskytuje pouze ve vazbě na bankovní účet (např. AirBank). Odlišné pojetí zvolily např. Česká spořitelna nebo Komerční banka, u nichž můžete bankovní identitu získat v souvislosti s bankovním účtem, ale nabízejí ji i jako samostatný produkt. Tj. pokud potřebujete mít bankovní identitu, a vaše banka ji zatím neposkytuje, můžete ji ve zmíněných bankách získat, aniž byste u daného peněžního ústavu využívali

nějakou další službu. Pouze je nutné osobně přijít do banky a předložit občanský průkaz. Založení bankovní identity tyto banky v současné době nabízejí zdarma a na dobu neurčitou.

Důležitou informací je, že banky povinně uchovávají údaje pro identifikaci klienta 15 let po ukončení smluvního vztahu.

Máte zájem využít v knihovně BankID?

Z pohledu běžného uživatele si na stránkách BankID⁴⁾ můžete vyzkoušet, jak probíhá přihlášení či podpis přes BankID. Pokud byste ve vaší knihovně chtěli BankID využívat, určitě je dobré nejprve prostudovat informace o technických parametrech aplikace a případném napojení⁵⁾ BankID. K dispozici je i developerský portál,⁶⁾ kde mohou vývojáři aplikaci nastavit, případně ji na Sandboxu vyzkoušet.

Dalšími nezbytnými kroky v procesu integrace BankID do vašich služeb je vyplnění formulářů BI Compliance & BI Informace o společnosti, které následně schvaluje společnost Bankovní identita, a. s. Celý proces integrace je završen podpisem smlouvy se společností Bankovní identita, a. s., a úhradou vstupního poplatku za aktivaci.

S využíváním BankID jsou pro knihovnu spojeny též určité poplatky, k uvedeným částkám je nutné připočítat DPH. Kompletní ceník⁷⁾ je dostupný na stránkách BankID.

Možné limity využití BankID v knihovnách?

Bankovní identitu a její využití přes BankID (tj. tak, abyste svou bankovní identitu mohli použít pro služby soukromoprávních subjektů) nepodporují všechny banky působící v ČR.⁸⁾ Nicméně v některých bankách lze zřídit bankovní identitu i bez vazby na existenci bankovního účtu.

Jako problematické bylo zmiňováno využívání

⁴⁾ Bank ID | Demo aplikace | Login. In: *Bank ID* [online]. [Praha]: Bankovní identita, a. s., ©2021 [cit. 23. 12. 2023]. Dostupné z: <https://demo.bankid.cz/>

⁵⁾ Jak začít s Bank ID | Bank ID. In: *Bank ID* [online]. akt. 13. 9. 2022 [cit. 23. 12. 2023]. Dostupné z: https://developer.bankid.cz/docs/sep_get_started

⁶⁾ Přehled pro poskytovatele služeb | Bank ID. In: *Bank ID* [online]. akt. 19. 10. 2022 [cit. 23. 12. 2023]. Dostupné z: https://developer.bankid.cz/docs/high_level_overview_sep

⁷⁾ Ceník | Bank ID. *Bank ID* [online]. Praha: Bank ID, © 2022 [cit. 23. 12. 2023]. Dostupné z: <https://www.bankid.cz/cenik>

⁸⁾ Vaše digitální občanka | Bank ID. *Bank ID* [online]. Praha: Bank ID, © 2022 [cit. 23. 12. 2023]. Dostupné z: <https://www.bankid.cz/#banka>

bankovní identity pro cizince žijící v ČR. V současné době jsou do základních registrů doplňována data o cizincích, jimž byl vydán nějaký identifikační doklad ČR (občanský průkaz, cestovní pas, průkaz k přechodnému pobytu, vízový štítek). Tj. tato skupina cizinců by mohla bankovní identitu využívat a jejím prostřednictvím se přes BankID vzdáleně registrovat v knihovně.

Využití BankID může být v prostředí knihoven vnímáno jako drahá služba. Je pravda, že jde o službu komerční, na jejíž využití musí mít knihovna uzavřenou smlouvu se společností Bankovní identita, a. s.

Knihovně mohou případně vzniknout i další náklady spojené s provozem podpůrných systémů, s jejichž pomocí propojení na BankID implementuje. Na druhou stranu knihovny v současné době nemohou využívat NIA, tj. implementace bankovní identity prostřednictvím BankID je dostupnou realitou.

Možné bonusy využití BankID v knihovnách?

Banky v současné době bankovní identitu poměrně masivně propagují, upozorňují na služby, k nimž se lze touto cestou přihlásit. Jejich prostřednictvím se tak může informace o knihovnách, které implementovaly BankID, rozšířit mezi široké spektrum klientů bank včetně těch, kteří knihovny zatím nevyužívají.

V rámci propagace své služby s tím propagují i Národní knihovnu ČR jako první knihovnu, která umí bankovní identitu využít. Pro řadu budoucích vzdálených uživatelů knihoven může být podobná reklamní informace banky impulsem pro využití bankovní identity i vůči knihovně. Reálně má NK ČR pozitivní zkušenost s vyšším počtem vzdálených registrací přes bankovní identitu, která časově souvisí s informační kampaní AirBank k využívání bankovní identity.

Kontakt na autorku: Karolina.Kostalova@nkp.cz

Digitální odysea v knihovnách

Eliška Bartošová

Smyslem projektu Digitální odysea v knihovnách je zpřístupnit moderní technologie a digitální vzdělávání seniorům a pomoci jim bezpečně vstoupit do online prostředí. Schopnost orientace v online prostředí může seniorům umožnit být více v kontaktu s blízkými, otevřít jim nové možnosti zábavy a vzdělávání, přinést větší pohodlí; v některých oblastech se postupně stává dokonce nutností, například s tím, jak se stále více služeb v oblasti veřejné správy digitalizuje. Lidem, kteří do onlinu neproniknou a nenaucí se v něm pohybovat, hrozí sociální vyloučení v důsledku digitální propasti.

Knihovny jsou, zvláště pro seniory, přírodním a bezpečným místem vzdělávání, proto je logické, že nová služba, která tuto digitální

propast pomáhá překlenout, odstartovala právě v knihovnách. Do pilotního projektu, který přináší Sdružení knihoven (SDRUK), Nadace Vodafone (v rámci projektu Digitální odysea), Elpida a Moudrá sovička, se v loňském roce zapojilo dvacet dva knihoven různých velikostí po celé České republice. Tyto knihovny od podzimu loňského roku postupně začaly nabízet novou službu seniorům 65+, kteří mají chuť a motivaci vydat se do online prostoru, ale nevědí, jak začít, nebo se obávají, že to nezvládnou.

Díky této službě získávají možnost si to vyzkoušet a bezplatně si zapůjčit domů chytré zařízení s předplacenou datovou SIM kartou, dostanou podpůrné materiály, které je provedou základními úkony, a vyškolený pracovník na pobočce knihovny jim pomůže začít a poradí,

když si nebudou vědět rady. Některé knihovny již v rámci projektu začaly nabízet také kurzy práce s chytrými zařízeními.

Zapojené knihovny k tomu v rámci projektu získaly zařízení (chytré telefony a tablety) s datovou SIM kartou na absenční zápůjčku a podpůrné materiály. A dále posílily lektorské dovednosti personálu pro práci se seniory skrze školení organizace Elpida a technické znalosti s důrazem na bezpečnost na internetu prostřednictvím školení od Moudré sovičky. Konkrétní nastavení služby (například jak často a za jakých podmínek bude poskytována asistence seniorům) bylo ponecháno zcela na možnostech a podmínkách té které knihovny. Stejně tak volba, zda bude knihovna samostatně pořádat kurzy. Z 22 knihoven

zapojených do pilotního projektu kurzy pořádá 15 a za každý odvedený kurz získávají paušální náhradu nákladů v částce 5000 Kč, za kterou mohou odměnit lektora či ji volně využít ke zlepšování služeb knihovny dle vlastního uvážení.

V průběhu zimy bude pilotní projekt vyhodnocen a ke konci dubna bude rozhodnuto o jeho dalším pokračování. V zapojených knihovnách jsou již na novou službu ze strany seniorů velmi dobré ohlasy, věříme proto, že v druhé polovině letošního roku budeme moci zapojení do projektu nabídnout dalším zájemcům. V případě (i předběžného) zájmu o zapojení pošlete e-mail na eliska.bartosova@sdruck.cz, dáme vám vědět.

Kontakt na autorku: eliska.bartosova@sdruck.cz

Nadace
Vodafone
Česká republika

Celostátní konference vysokoškolských knihoven Bibliotheca academica 2022

Olga Pitašová

Každoroční setkání knihoven českých vysokých škol s názvem Bibliotheca academica se na podzim roku 2022 konalo v malebné Olomouci. Konference probíhala od pondělí 17. do středy 19. října 2022, místem konání byl kongresový hotel Flora a vybrané prostory Univerzity Palackého (UP) v Olomouci, konkrétně Knihovna Univerzity Palackého.

Organizátorem konference je tradičně Asociace knihoven vysokých škol (AKVŠ) ČR, která

zároveň na letošní konferenci oslavila 20. výročí své činnosti. Letošním spolupředatelem byla Univerzita Palackého v Olomouci.

Téma konference znělo „Proč, jak a pro koho: Dobrý knihovní fond“. Příspěvky na konferenci a všechny naplánované odborné aktivity měly být podle organizátorů motivovány těmito otázkami: Pokud je knihovní fond základním nástrojem akademických knihoven pro poskytování služeb uživatelům, jaké nároky klademe na jeho pořízení či zpřístupňování? Jaké služby a procesy kolem něj budujeme? A kdo jsou v této oblasti

naši klíčoví partneři?

Odborný program tvořily přednášky a čtyři workshopy, kterým bylo věnováno úterní odpoledne. Prezentace přednášejících byly rozděleny do tří bloků s názvy:

- Fondue? Fondy!
- Projekty a události, které hýbou světem českých VŠ knihoven
- Blok dobré praxe z knihoven

O workshopy, na které bylo třeba se v předstihu registrovat, byl velký zájem. Některé byly obsazeny již dlouho před zahájením konference. Na výběr byla tato témata:

- Akvizice – pro koho, co, jak a proč
- Kritéria kvalitního věcného popisu
- Blended library services: služby knihoven trochu jinak?
- Bez e-learningu není blended learningu

Součástí konference byly stánky odborných vystavovatelů, které byly v průběhu konference hojně navštěvovány, protože se jednalo o firmy a společnosti, se kterými VŠ knihovny v odborných záležitostech ve většině případů dlouhodobě spolupracují. Do programu byly zařazeny i sponzorské prezentace, konkrétně se jednalo o novinky těchto firem: Albertina icome Praha, EBSCO, Elsevier, Clarivate.

Věra Hanelová

Ve dnech 16.–18. října 2022 proběhlo v prostorách Studijní a vědecké knihovny v Hradci Králové (SVK HK) setkání českých, moravských a slovenských bibliografů. Přestože setkání bylo částečně ovlivněno velkou nemocností, sešlo se téměř 30 účastníků. Na začátku jednání všechny přítomné přivítala náměstkyně hejtmana Mgr. Martina Berdychová a poté PhDr. Blanka

Podrobnější informace a prezentace odborných příspěvků jsou pro zájemce dostupné na stránkách AKVŠ: <https://www.akvs.cz/akce/akce-2022/ba-2022/program/>.

Konference byla doplněna bohatým doprovodným programem. Některé akce byly zaměřeny na vyhlášené památky starobylého města Olomouc a okolí, k neformální výměně zkušeností a navázání nových kontaktů využili účastníci exkurzi s odborným výkladem v Knihovně UP a společenský večer v jejím sídle v historické Zbrojnici. Sportovně naladěni zájemci se mohli zúčastnit ranního běhu olomouckými parky.

O účast na konferenci byl velký zájem, sešli se zástupci VŠ knihoven z celé ČR, kapacita konference byla zcela vyčerpána. Účastníci kladně hodnotili odborný program a vysoce oceňovali organizační zajištění, příjemné prostředí a přátelskou atmosféru, ke které významně přispěli zaměstnanci Knihovny UP v Olomouci.

Závěrečný videopříspěvek konference představil místo a termín konání konference Bibliotheca academica v roce 2023: Jindřichův Hradec, Fakulta managementu VŠE v Praze, 30. 10. – 1. 11. 2023.

Kontakt na autorku: pitasovao@lfhk.cuni.cz

XXIV. kolokvium českých, moravských a slovenských bibliografů

Snopková, Ph.D., (členka Správné rady Slovenskej asociácie knižnic a ředitelka ŠVK v Banské Bystrici) a Mgr. Eva Svobodová (předsedkyně Sekce SDRUK ČR pro bibliografii a ředitelka SVK HK). Pondělní odborný program kolokvia moderovala Mgr. Eva Svobodová, úterní pak PhDr. Blanka Snopková, Ph.D. Jednání bylo rozděleno do pěti tematických bloků: Jubilejní bibliografie měst, Významní nakladatelé a tiskaři v Čechách a na Slovensku do roku 1948, Odraz

regionu v krásné literatuře, Vizualizace bibliografických dat, Knihovny osobností, spolků a institucí.

Jubilejní bibliografie měst

V roce 2022 slavil Zlín 700 let od první písemné zmínky o městě. V příspěvku *Zlín 700* informovala Mgr. Eva Filípková (Krajská knihovna Františka Bartoše ve Zlíně), jak se do těchto oslav výročí města zapojilo její pracoviště. *Co mají společné monografie obcí Terchová a Blatnica?* byl název příspěvku Ing. Ivany Polákové, Ph.D. (Státní vedecká knižnice v Banské Bystrici), ve kterém hovořila o úskalí při vydávání monografií obcí Terchová a Blatnica, které vyšly v roce 2018 a 2021. Poukázala na fakt, jak důležité jsou při sestavování monografií obcí bibliografie, ať už regionální, nebo personální.

Významní nakladatelé a tiskaři v Čechách a na Slovensku do roku 1948

Tento blok otevřela příspěvkem *Karel Beniško – typograf, operní pěvec a nakladatel* Mgr. Pavlína Doležalová (Studijní a vědecká knihovna Plzeňského kraje), ve kterém připomněla životní osudy tohoto pražského rodáka (1874–1943). Následující příspěvek s názvem „*Skutečnost byla jiná, než jsem si ji za mřížemi představoval...*“: *životní příběh a odkaz Františka Radouška, přerovského*

¹⁾ <https://www.vojtech-martinek.cz>

nakladatele vzdělávací literatury od Mgr. Dagmar Petiškové, Ph.D., (Národní pedagogické muzeum a knihovna J. A. Komenského) mapoval životní osudy moravského nakladatele Františka Radouška (1869–1942). S příspěvkem *Počátky novodobého nakladatelského podnikání v Kladně od 70. let 19. století do roku 1948* vystoupil Bc. Kamil Bouška (Středočeská vědecká knihovna v Kladně). V něm představil historický kontext kladenské nakladatelské činnosti a nejvýznamnější kladenské nakladatele a přiblížil proměnu kladenské knižní kultury. Martina Zlatohlávková (Krajská knihovna v Pardubicích) se ve svém příspěvku *Historie tiskárny Otto & Růžička v Pardubicích* zaměřila na historii této firmy od jejího počátku, představila nejvýznamnější publikace vytištěné touto firmou i její další činnost.

Odras regionu v krásné literatuře

Mgr. Katarína Kožáková, Ph.D., (Oravská knižnice Antona Habovštiaka v Dolnom Kubíne) přiblížila život Ladislava Mňačka v oravském regionu a jeho knihu *Vody Oravy*. Pokusila se vytvořit skrze krásnou literaturu pohled na region Orava v čase budování socialismu v 50. letech 20. století. Její příspěvek nesl název *Orava v Mňačkových reportážích*. Poslední příspěvek prvního dne odborného programu a zároveň tematického bloku byl *Vojtěch Martinek, autor Ostravska (internetový portál spisovatele)*, který přednesla PhDr. Věra Svozilová (Moravskoslezská vědecká knihovna v Ostravě). V něm shrnula život učitele, spisovatele, literárního kritika a publicisty Vojtěcha Martínka (1887–1960). S Ostravskem byl spjat nejen rodově a pracovní, ale i literárně. U příležitosti 60. výročí úmrtí vznikl v roce 2020 internetový portál spisovatele.¹⁾ Kromě informací o životě a díle portál obsahuje fotogalerii, mapu s odkazy na místa spojená s autorovým životem a dílem, kvíz nebo pracovní listy vhodné pro školy.

Vizualizace bibliografických dat

Úterní odborný program zahájila s příspěvkem *O čem se tu zpívá? Mapa lokalit v kramářských*

tiscích Mgr. Iva Bydžovská (Knihovna Národního muzea). Ukázala místa vzniku, prodeje a uložení kramářských tisků v souvislosti s jejich obsahem. Také předvedla použití map pro zkvalitnění dat v Digitální knihovně kramářských tisků.²⁾ Následoval příspěvek *Vizualizace záznamů v Bibliografii dějin Českých zemí. Od tištěných ročenek po moderní online databázi* Mgr. Věry Hanelové (Historický ústav AV ČR), který byl věnován vizualizaci záznamů v databázi Bibliografie dějin Českých zemí.³⁾ Byly představeny nejen bibliografické záznamy, které jsou obohacovány o plné texty, ale rovněž rejstříky, zejména biografický a geografický. Databáze nabízí i jedinečná specifika, která se v jiných bibliografických databázích neobjevují. Jedná se zejména o propojování důležitých pokračování či připojování recenzí přímo k bibliografickým záznamům. Mgr. Vojtěch Malínek, Ph.D., (Ústav pro českou literaturu AV ČR) ukázal teoretické a praktické možnosti kvantitativního výzkumu bibliografických dat i existující nástroje, které se v této oblasti nabízejí, v příspěvku *Možnosti kvantitativního výzkumu bibliografických dat*.

Knihovny osobností, spolků a institucí

Mgr. Lenka Pokorná Korytarová (Moravská zemská knihovna v Brně) přiblížila v příspěvku *Knihovna Josefa Floriana ve fondu Moravské zemské knihovny* nejen životní osudy katolického učitele, vydavatele a překladatele z francouzštiny Josefa Floriana (1873–1941), ale také jeho knihovnu. V roce 2022 uplynulo dvacet let od nákupu torza knihovny Josefa Floriana Moravskou zemskou knihovnou. Mgr. Veronika Ježková (Ústav dějin umění AV ČR) ve svém příspěvku *Osobní knihovna Josefa Václava Sládka* zmínila život básníka Josefa Václava Sládka (1845–1912) a poté se věnovala jeho osobní knihovně, která je součástí stálé expozice muzea v umělcově rodném Zbirohu. Poslední příspěvek kolokvia Ing. Aleše Brožka (ředitel Severočeské

vědecké knihovny v Ústí nad Labem v letech 1990–2017) zazněl na téma *Historie knihovny Královské české společnosti nauk*. O knihovnu pečovala řada významných osob, o osmnácti z nich je možné zjistit více z databáze Slovník českých knihovníků (SCK) na stránkách Národní knihovny.

V závěru kolokvia Mgr. Eva Svobodová přednesla zdravici od dlouholeté a pravidelné účastnice kolokvií PhDr. Jiřiny Kádnerové, která ze zdravotních důvodů nepřijela. V rámci programu zaznělo 14 odborných, pečlivě připravených referátů. Příspěvky z kolokvia budou vydány v elektronickém sborníku na stránkách Sdružení knihoven v rámci Sekce pro bibliografii.⁴⁾

Součástí kolokvia byl i bohatý kulturní program. Ten začal již v neděli odpoledne, kdy byla pro účastníky kolokvia připravena komentovaná prohlídka hospitálu Kuks. Po pondělním jednání následovala prohlídka budovy a knihovního fondu Studijní a vědecké knihovny v Hradci Králové za doprovodu Mgr. Daniely Ridlové (vedoucí odboru služeb SVK HK), při které probíhala vzájemná diskuse ohledně různých služeb pro návštěvníky knihovny. Poté následovala komentovaná prohlídka starého města Hradce Králové s PhDr. Pavlou Koritenskou z Muzea

²⁾ <http://www.spalicek.net/>

³⁾ biblio.hiu.cas.cz

⁴⁾ <https://sdruk.cz/odborne-sekce/sekce-pro-bibliografii>

STALO SE

východních Čech v Hradci Králové. Ta nejprve seznámila účastníky s dějinami města a poté se věnovala jednotlivým památkám na Velkém náměstí (katedrála sv. Ducha, Bílá věž, mariánský morový sloup a mnohé další). Při společných večerech si pak účastníci vyměňovali zkušenosti ze svých pracovišť, navázali nové kontakty nebo se domluvili na vzájemné spolupráci. Jubilejní XXV. kolokvium českých, moravských a slovenských bibliografů se uskuteční na podzim 2023 v Banské Bystrici.

Kontakt na autorku: hanelova@hiu.cas.cz

Francouzský večer

Jana Sehnalová

Městská knihovna Rtyně v Podkrkonoší ve spolupráci se seniorskou sekcí Svazu knihovníků a informačních pracovníků regionu 08 uspořádaly **13.–14. 10. 2022 dvoudenní setkání pod názvem „Francouzský večer“** pro knihovníky-seniory, účastníky zájezdů do Francie. Bohatý program začal příjezdem většiny knihovníků na vlakové nádraží ve Rtyni v Podkrkonoší, odkud byl překrásný výhled na slunce zalité městečko. Po odložení zavazadel v malém kulturním sále jsme přešli na oběd do restaurace U Vlčků. U bramborového salátu s řízkem jsme si začali vybavovat první zážitky z cest, kterých bylo nepřeberné množství. Po obědě jsme se přesunuli na návštěvu pamětihodností, které Rtyně nabízí – rtyňského muzea, zvonice, kostela, knihovny a nejstarší chalupy u Trachtů. Jedná se o nejstarší roubenku v Čechách, které je víc než 400 let, a donedávna to netušili ani její majitelé. Tento unikát jsme nemohli při prohlídce města vynechat.

Večerní program se skleničkou vína a nabídkou sýrů, klobásek a zákusků probíhal opět v malém kulturním sále. Sešli jsme se zde s hlavní

organizátorkou zájezdů do Francie Věrou Škraňkovou, která připravila prezentaci a promítání fotografií z cest. Společně jsme vzpomínali na literární zájezdy do Francie v letech 2005–2013. Postupně jsme navštívili velkou část Francie, kam patřila Provence, Bretaň, Akvitánie a Burgundsko. Společně strávený čas nás velmi sblížil a mezi účastníky zájezdů se vytvořila krásná přátelská pouta.

Akce byla dvoudenní, proto jsme zařídili přespaní na ubytovně města, aby to účastníci akce

STALO SE

měli blízko na nocleh. Druhý den ráno jsme začali dobrou snídaní a přesunuli se do Muzea bratří Čapků v Malých Svatoňovicích, kde je zajímavá expozice věnovaná sourozencům Čapkovým. Nechyběla prohlídka poutního místa s kostelem a studánkou, které známe z knížky Boženy

Němcové Babička. Návštěva místní knihovny zakončila naše milé setkání a účastníci akce se pomalu rozjížděli domů. Někteří to měli opravdu daleko. Vraceli se do Prachatic, Příbrami, Loun, Litomyšle apod. Loučení bylo smutné, protože nevíme, kdy se v tak hojném počtu zase uvidíme. Spokojené tváře a slova díky nás nesmírně potěšily.

Ještě jednou děkujeme Věře Škraňkové, která si na svá bedra vzala organizaci několika zájezdů do Francie, a my víme, že mnohdy řešila velmi svízelné situace. Dalším důležitým člověkem na zájezdech byla průvodkyně Růžena Vorudová, bez které jsme si zájezdy neuměli představit. Díky oběma máme tisíce emotivních zážitků, které jsme mohli společně sdílet.

Sbohem, sladká Francie – Adieu, douce France!

Kontakt na autorku: sehnalova@mkrtyne.cz

Doc. Martin Pavlíček přijel mezi studenty virtuální univerzity 3. věku do Hradce Králové

Oldřich Suchoradský

V závěru článku v 3. čísle knihovnického časopisu *U nás* je informace, že absolventům virtuální univerzity 3. věku, organizované při Knihovně města Hradce Králové, přijede osvědčení o absolvování tématu o Michelangelovi Buonarrotim osobně předat lektor přednášek doc. Martin Pavlíček a při té příležitosti přednese přednášku na téma *Barokní architektura ve východních Čechách*. To se opravdu stalo skutečností dne 22. září 2022.

Sál knihovny naplnili účastníci dopolední i odpolední skupiny virtuální výuky. Přivítala je moderátorka studia, knihovnice paní Linda Krejčí. V průběhu jejího uvítacího proslovu se do sálu dostavil očekávaný host, pan docent Martin

Pavlíček. Osobně pak asistoval při předání osvědčení a navíc každého z absolventů oblažil úsměvem, který během přednášek po pět semestrů frekventantům studia tak trochu chyběl.

Na začátku přednášky se doc. Pavlíček, Ph.D., představil. Pochází z Pardubic. Absolvoval magisterské studium na Katedře dějin umění Filozofické fakulty Univerzity Palackého v Olomouci, kde v současnosti působí. Spolupracuje se Zemědělskou univerzitou v Praze jako moderátor historických témat virtuální univerzity 3. věku, kterou Zemědělská univerzita zaštiťuje. Tak jsme se na dálku poznali a ocenili, že splnil naše přání, aby přijel do Hradce Králové. Jako vstřícné gesto jsme ocenili nabídku přednést nám, zcela bez nároku na honorář, aktuální téma *Barokní architektura ve východních Čechách, se zaměřením na Hradec Králové*. V téměř dvouhodinové přednášce, doprovázené fotografiemi popisovaných objektů na projekčním

plátně, se účastníkům dostalo mnoha důkazů, jak je naše krajské město a celý Královéhradecký kraj na takové památky bohatý a v mnoha směrech jedinečný. Následovala beseda s aktivními vstupy řady posluchačů, na které lektor pohotově reagoval.

Celé odpoledne proběhlo v přátelském duchu a v oboustranně příjemné atmosféře. Dokazuje to i reakce hosta setkání, který po skončení vyjádřil svůj názor:

„Mezi posluchače mnou moderovaných přednášek jsem do Hradce přijel proto, že jsem byl požádán o fotografii, na které se usmívám. Raději jsem navrhl, že přijedu osobně a budu se usmívat přímo na místě... Při natáčení přednášek to nešlo, byl jsem omezen scénářem pořadatele.“

Směrem k posluchům se vyslovil pochvalně takto: *„Očekával jsem publikum, které bude má přednáška zajímat a bude se možná v tématu trochu více orientovat. A to se mně nad míru splnilo.“*

K přijetí v hradce knihovně dodal ještě toto: *„Byl jsem mile potěšen opravdu laskavým a vřelým přijetím i zájmem o mě osobně. Podobné výjezdy za svými posluchači občas absolvuji. A rád – pokud se s vedením VU3V domluvíme – do Hradce Králové znovu přijedu.“*

Kontakt na autora: suchoradsky@centrum.cz

Jogín v knihovně

Vanda Vaníčková

Pejsek a kočička, Dempsey a Makepeaceová, Mach a Šebestová, Adam a Vanda. Tři notoricky známé parťáky doplňuje neznámý, ale, dovolím si říct, pracovně sehraný tandem. Společně s Adamem Cvikem již nějaký ten pátek lektorují ve školách a knihovnách různé vzdělávací programy. Na podzim roku 2022 jsme si museli dát

vynucenou přestávku, neboť se Adam vypravil za jógou do Indie. Hezké, když si lidé plní své sny. Ještě hezčí, když tím dělají radost i druhým. O svých návštěvách zahraničních knihoven často mluvím, proto mi Adam nabídl, že pro nás ve volné chvíli navštíví nějakou indickou. Namasté, skvělý nápad!¹⁾

Vyvolenou knihovnou se stala **City Central Library Mysuru**, jedna z poboček městské

¹⁾ Výraz „namasté“ je běžným indickým pozdravem při příchodu i loučení, vyjadřuje úctu, bývá spojován s drobným úklonem a spojenými dlaněmi.

knihovny ve městě Maisúru.²⁾ Knihovna má otevřeno kromě pondělí každý den od 8 do 20 hodin a je volně přístupná všem domácím i přespolním (respektive přeskontinentálním) návštěvníkům. O knihovně s Adamem ochotně rozprávěla vnučka tamní knihovnice. Sama knihovnice si na anglickou konverzaci netroufla, čímž byla spíše raritou oblasti. Dospělí včetně starších lidí anglicky běžně mluví, děti mají anglický jazyk od začátku školní docházky. Registrační poplatek v knihovně činí 200 indických rupií (zhruba 50 Kč; v oblasti si za tuto částku lze pořídit například jídlo v restauraci) a platí doživotně. Každý čtenář si může vypůjčit maximálně 3 knihy na 15 dní, poté si je lze půjčit znovu. Pobočka pořádá různé akce i výstavy, například v listopadu se konaly v rámci celostátního Týdne knihoven. Co je ale nejdůležitější – atmosféra v knihovně byla dle Adama přátelská a tak „správně knihovnická“. Všude byl klid, ve studovně se pilně studovalo a v čítárně se soustředěně četly noviny. Čtenáři byli hlavně starší muži. Dobré poznamenat, že to ale zrovna v této části Indie neznamená, že by se ženy nemohly vzdělávat, byly doma u plotny nebo muži byli tak chudí, že by neměli ani na noviny. Zde je to spíše odraz obliby klasických novin než cokoli jiného. Drtivá většina místních měla smartphony i s mobilními daty, která se dají na indické SIM karty pořídit velmi levně téměř na každé ulici.

Naznačená dobrá ekonomická kondice jde ruku v ruce s místem, o kterém mluvíme. Dílčí části Indie jsou v tomto velice pestré a rozdíl na severu a jihu je značný. Oblast Maisúru je známá jógou, za níž se sem sjíždějí lidé z celého světa. Absolvovat kurzy, dozvědět se více od těch, kteří jógu nejenom cvičí, ale i žijí. Žádná asketická dogmata či osamocené kláštery, zde jsou jóga, duchovno a praktiky s ní spojené součástí běžných životů celých rodin. Adamem navštívené jógové studio a lecke praktikování vedl Chidananda, dechová cvičení měl na starosti jeho otec Venkateshaiah. Ve školách je jóga součástí tělocviku. Zdatně sekunduje nejrůznějším míčovým a týmovým hrám, z nichž je nejpopulárnější

kriket. Místní si jsou přílivu cizinců dobře vědomi, proto se snaží být připraveni a nachystat přívětivé podmínky od pestrých služeb v dopravě a ubytování přes jógová studia a kurzy ajurvédských masáží po stejnojmennou kuchyni. A to vše za doprovodu plynulé angličtiny.

Kryštof Kolumbus do Indie, jak víme, nedojel. Adam ano a já mu děkuji za sdílení dojmy a přeji, ať se daří nejen na podložce.

Statistické okénko: Maisúr

(<https://cs.wikipedia.org/wiki/Maisúr>):

- **rozloha:** 128 km²
- **počet obyvatel:** 920 550
- **úřední jazyk:** kannadština (drávidský jazyk, příbuzným jazykem je například tamilština)

²⁾ Ve městě je knihoven více (*New Mysore City Central Library, Library and Information Center*), nejlépe zásobená je s ohledem na cílovou skupinu uživatelů univerzitní knihovna a její pobočky (*University of Mysore Graduate Library*).

Indie (<https://cs.wikipedia.org/wiki/Indie>):

- **rozloha:** 3 287 000 km²
- **počet obyvatel:** 1,393 miliardy
- **hlavní město:** Nové Dillí; **velká města:** Bengalúr, Bombaj, Kalkata
- **státní zřízení:** republika (rozdělena na 28 spolkových států)

- **převažující náboženství:** hinduismus (79 %), islám (14 %); **hlavní náboženské svátky:** Diwali (svátek světel, symbolické vítězství dobra nad zlem), Dasara (tradice festivalu jsou v procesu zapsání na seznam nehmotného kulturního dědictví UNESCO)

Kontakt na autorku: VandaV@seznam.cz

Vlastní personální bibliografie Jiřího Uhlíře

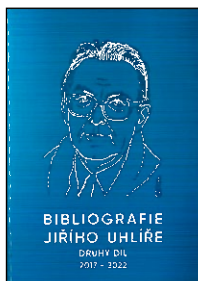
Barbora Buřičová z Babčic

Publicista PhDr. Mgr. Jiří Uhlíř je emeritním pedagogem Střední lesnické technické školy v Trutnově, v letech 1961–1998 zde vyučoval češtinu a dějepis. Vysokou školu pedagogickou absolvoval v Praze v období 1955–1959 a postgraduální studia na Filozofické fakultě Univerzity Karlovy ukončil v roce 1975. Je členem Obce spisovatelů, Klubu autorů literatury faktu, Střediska východočeských spisovatelů Pardubice a redakční rady sborníku *Rodným krajem*. Publikoval přes 3 tisíce prací (knih, článků, recenzí, studií a medailonek osobností). Zabývá se vlastivědou obcí, filmografií a bibliografií. Publikoval i na Slovensku. Byl jedním z průkopníků informační výchovy na středních školách v letech 1971–1998. Natočil 14 amatérských filmů. V měsíčníku *Lesnická práce* otiskl od září 1965 více než 360 prací, též o lesnictví v umění: odkrýval v nich mimo jiné dosud neznámé lesnické, myslivecké a přírodní motivy v dílech českých spisovatelů. Sestavil také oborovou pedagogickou bibliografii lesnického školství na území českých zemí,

Slovenska i Podkarpatské Rusi.¹⁾ Je častým dopisovatelem knihovnického zpravodaje U nás.

Zastupitelstvo rodné obce Jasenná na Jaroměřsku J. Uhlířovi v r. 1994 udělilo čestné občanství Jasenné jako vůbec prvnímu v historii obce. Dne 17. listopadu 2015 mu město Jaroměř udělilo, také jako vůbec prvnímu, ocenění za celoživotní přínos v oblasti kultury. V roce 2017 obdržel medaili Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy I. stupně za dlouhodobou vynikající pedagogickou činnost. V roce 2020 ocenil jeho celoživotní přínos pro českou kulturu a pedagogiku hejtmán Královéhradeckého kraje pamětní medailí u příležitosti oslav 20 let Královéhradeckého kraje v Hradci Králové.

Studijní a vědecká knihovna v Hradci Králové má ve svém katalogu téměř 1000 záznamů knih a článků vydaných J. Uhlířem nebo o něm pojednávajících. V jejím fondu se nachází i 5 titulů

¹⁾ UHLÍŘ, Jiří. *Bibliografie lesnického školství na území Československa v letech 1850–1968*. Hradec Králové: Krajský pedagogický ústav, 1970. 1 sv. (528 s.), 7 slož. l. obr. příl.: mapy.

UHLÍŘ, Jiří. *Bibliografie lesnického školství na území Československa v letech 1969–1992*. Praha: Ministerstvo zemědělství ČR, 1992. 342 s.

jeho vlastních personálních bibliografií.

První z nich²⁾ je publikována na disketě a vydal ji v Jaroměři vlastním nákladem. Zdrojem o obsahu bibliografie je její tištěná kopie, která byla pořízena se svolením autora. Už nedohledáme, kdo o vytištění rozhodl, ale určitě to bylo z dnešního pohledu rozhodnutí správné. Disketa je dnes již nečitelná, ale tištěná kopie vydává i dál své svědectví. Je v kroužkové vazbě, formátu A4, v rozsahu 104 s. Bibliografie obsahuje chronologicky řazené soupisy publikovaných a nepublikovaných prací a amatérských dokumentárních filmů J. Uhlíře. Hned na začátku uvádí seznam autorových šifer, pod kterými v průběhu let publikoval. Dále je v ní seznam sborníků, knih a periodik, v nichž autor publikoval, soupis publikací, které redigoval a lektoroval, a obsahuje též 22 záznamy článků o autorovi. Pátá část přináší soupis bibliografických kartoték za léta 1955–1996. Z pohledu současné regionální bibliografie jsou nejzajímavější „Biografie a kina v Jaroměři, Josefově a Jasenné“, „Dějiny letectví na Jaroměřsku v letech 1910–1945“, „Knihovny v Jaroměři, Josefově a Jasenné“, „Muzejnictví na Jaroměřsku 1879–1983“, „Uměleckohistorické památky Jaroměře a Josefova“ a „Zvony v Josefově [Jaroměři] a v Jasenné u Jaroměře“.

Bibliografie z roku 1997³⁾ má stejnou strukturu jako předcházející, jednotlivé oddíly byly obohaceny o další záznamy. Rozsah záznamů kartoték zůstal stejný. Bibliografie je vytištěna na dvojlístech bez tiráže. Titulní list obsahuje ručně psané věnování Státní vědecké knihovně, která ji získala v roce 1998.

V roce 2001 vyšly doplňky k této bibliografii za roky 1998–2001.⁴⁾ Jedná se o rozmnoženinu, počítačová sazba Roman Bauer Jaroměř. Bibliografie obsahuje věnování autora Státní vědecké

knihovně a také jeho portrét od akademického malíře J. Škopka z roku 1994. Kromě životopisu J. Uhlíře je zde zveřejněn medailonek F. Rezka (* 1925), vlastivědného pracovníka a starosty Tělocvičné jednoty Sokol Vikov, a V. Nováka (* 1930), výtvarného fotografa.

V roce 2017 k osmdesátým narozeninám J. Uhlíře vydalo město Jaroměř ve spolupráci s Městskou knihovnou Jaroměř jeho bibliografii za období 1954 – 20. 6. 2017.⁵⁾ Publikaci otevírá předmluva starosty města Jaroměře J. Klepsy. Následuje medailonek J. Uhlíře od J. Slezákové, starostky obce Jasenná. V další části se věnuje jeho celoživotnímu přínosu. Na straně 20 je uveřejněno poděkování J. Uhlíře těm, kteří se zasloužili o vydání této bibliografie. Podrobná charakteristika bibliografie z pera autora je uvedena na s. 16–19. Bibliografie těží z předcházejících vydání. První část se věnuje soupisu publikovaných prací, druhá část dosud nevydaným a netištěným dílům a kronikám obce Jasenná u Jaroměře. Třetí část zachycuje amatérské dokumentární filmy, čtvrtá seznam periodik, almanachů a sborníků, v nichž J. Uhlíř publikoval. Pátá část A je věnována soupisu bibliografických kartoték a je rozsahem identická s pátou částí bibliografie z roku 1996, obsah kartoték je ovšem podrobněji popsán. U kartotéky Boženy Němcové autor uvádí, že velké množství excerpčních lístků mu bylo ukradeno a jeho čtyřicetiletá práce tak byla zmaržena. Pátá část B zachycuje rukopisy a knihy redigované, lektorované a jazykově upravené autorem. Pátá část C nás seznamuje s jeho librety k expozicím a výstavám. Šestá část obsahuje publikace o autorovi včetně seznamu jeho bibliografií. Celkem tato bibliografie registruje 2854 anotovaných záznamů, z toho 139 záznamů o autorovi. Protože je řazena chronologicky, nezbytným doprovodným

²⁾ UHLÍŘ, Jiří, 1996. *Bibliografie Jiřího Uhlíře: 1954–1996*. Josefov-Jaroměř: J. Uhlíř, 1996, 104 l.

³⁾ UHLÍŘ, Jiří, 1997. *Bibliografie Jiřího Uhlíře 1954–1997*. Josefov-Jaroměř: J. Uhlíř, 1997, 117 s.

⁴⁾ UHLÍŘ, Jiří, 2001. *Bibliografie Jiřího Uhlíře: doplňky za léta 1998–2001* (od 1. 1. 1998 do 3. 4. 2001). Jaroměř: J. Uhlíř, 2001, s. 108–121.

⁵⁾ UHLÍŘ, Jiří, 2017. *Bibliografie Jiřího Uhlíře: 1954 – 30. 6. 2017 : chronologický soupis knih, publikací, článků, studií, seriálů, medailonek osobností, recenzí, bibliografií a filmografií publicisty a spisovatele literatury faktu Jiřího Uhlíře, narozeného 21. 4. 1937 v obci Jasenná na Jaroměřsku, okres Náchod, a soupis literatury o Jiřím Uhlířovi z let 1966–2017*. Jaroměř: Město Jaroměř ve spolupráci s Městskou knihovnou Jaroměř, 2017. 409 s. ISBN 978-80-86677-19-4.

aparát je autorský, personální, geografický a předmětový rejstřík. Publikaci uzavírají české, německé a anglické resumé. Brožované vydání má modrou obálku, na níž je portrét autora od akademického malíře J. Škopka. Na frontispisu je přítížně barevná fotografie J. Uhlíře. Autor bibliografii věnuje spoluobčanům města Jaroměře.

Druhý díl této bibliografie,⁶⁾ zahrnující publikační činnost od 1. 7. 2017 do 1. 7. 2022, vyšel v roce 2022 k 85. narozeninám autora. Bibliografii zredigovala J. Slezáková a v Jaroměři ji vydal autor v nákladu 200 výtisků. (Předchozí díl vyšel pouze ve 100 výtiscích.) Druhý díl má stejnou grafickou úpravu jako předcházející bibliografie, se stejnou obálkou a stejnou fotografií autora na frontispisu. Výtisk, který máme k dispozici, je věnován šéfredaktorce knihovnického zpravodaje U nás. V úvodní části je J. Slezákovou představen jubilat a vydavatel bibliografie J. Uhlíř. Poté následuje charakteristika 2. dílu bibliografie od autora. Dále jsou uvedeny ohlasy na bibliografii J. Uhlíře z roku 2017. Samotný soupis otiskovaných prací má 313 záznamů a je seřazen chronologicky. Následuje soupis recenzí, zpráv a referátů k bibliografii Božena Němcová inspirací pro umění 1842–2020⁷⁾ a soupis jubilejních medailonků k 85. narozeninám autora. Bibliografie je doplněna statistikou otiskovaných a vydaných prací J. Uhlíře z let 1955–2022. Za 67 let J. Uhlíř otiskl do 1. 7. 2022 celkem 3027 prací ve 164 různých titulech periodik, almanachů a sborníků. V bibliografii nechybí ani personální, geografický a předmětový rejstřík a německé a anglické resumé. Na závěr autor zveřejňuje svou osobní zповěd. Uvádí, že vyznává filozofii spřátelování, má rád lidi a rád propaguje jejich záslužnou práci. Obrací se k Bohu a děkuje mu za své intelektuální obdarování. Vzpomíná na významné osobnosti,

kteřé potkal nebo se kterými si dopisoval. Doufá, že oba svazky jeho bibliografie odborná veřejnost ocení. V další literární činnosti se plánuje věnovat svým pamětem.

Vlastní personální bibliografie J. Uhlíře je důležitou studijní pomůckou regionální problematiky a regionálních osobností Jaroměřska, ale také lesnického školství a lesnických osobností. V jedné z recenzí se zmiňuje historik, muzejník a bývalý starosta Jaroměře P. Mertlík (1952–2021), že Uhlířovy práce patří pro svou spolehlivost k jeho často používaným informačním zdrojům (Mertlík, 2018). J. Šůla dodává, že je jeho dílo výjimečné i v celospolečenském pojetí a stane se vítaným pomocníkem hledajícímu mladšímu pokolení (Šůla, 2020). Personální bibliografie J. Uhlíře je úctyhodné dílo; nezbyvá než poděkovat autorovi, ale i všem, kteří se na jeho vydání podíleli.

Použitá literatura

MERTLÍK, Pavel, 2018. Vyšla Bibliografie Jiřího Uhlíře. *Zpravodaj: Jaroměř, Josefov, Jezbiny, Semonice, Starý Ples*. 2018, č. 5, s. 17.

ŠŮLA, Jaroslav, 2020. Jiří Uhlíř, Bibliografie Jiřího Uhlíře 1954 – 30. 6. 2017. Chronologický soupis knih, publikací, článků, studií, seriálů, medailonků osobností, recenzí, bibliografií a filmografií publicisty a spisovatele literatury faktu Jiřího Uhlíře, narozeného 21. 4. 1937 v obci Jasenná na Jaroměřsku, okres Náchod, a soupis literatury o Jiřím Uhlířovi z let 1966–2017. Jaroměř, Město Jaroměř ve spolupráci z Městskou knihovnou Jaroměř, 2017, 409 stran. ISBN 978-80-86677-19-4. *Krkonoše – Podkrkonoší*. Trutnov: Muzeum Podkrkonoší, 2020, (24), 519-520. ISSN 0231-9934.

Kontakt na autorku: barbora.buricova@gmail.com

⁶⁾ UHLÍŘ, Jiří, 2022. *Bibliografie Jiřího Uhlíře: Druhý díl 1. 7. 2017 – 1. 7. 2022 : soupis otiskovaných prací Jiřího Uhlíře, recenzí jeho knih a soupis literatury o něm v letech 2017–2022*. Red. J. Slezáková. 1. brožované vydání. Jaroměř: Jiří Uhlíř, 2022. 89 s. ISBN 978-80-11-01262-5

⁷⁾ UHLÍŘ, Jiří. *Božena Němcová inspirací pro umění (1842–2020) : ohlas osobností, života a díla spisovatelky Boženy Němcové (1820–1862) v poezii, próze, životopisném dramatu, v dramatizacích, hudbě, diskografiích, ve filmu a televizi: souhrn dizertací a diplomových prací, soupis literatury a bibliografií k tématu*. V prvním vydání. Jaroměř: autor vlastním nákladem, 2021, 439 s. ISBN 978-80-270-9906-1.

Nová knížka Pohádky v bublinách

Petra Landsmannová

Přemýšleli jste někdy o tom, co vidí miminka? Jak vnímají barvy a tvary?

Po devíti měsících v temnotě je miminko na jedinou ve světě plněm světla a barev. Zrak, který dosud nemuselo používat, má vyvinutý ze všech smyslů nejméně. Například první měsíc vidí jen černobíle. Jeho favoritem je proto šachovnice. No a představte si, že pastelové barvy, kterými tak často novorozence obklopujeme, se mu slijí v šedou skvrnu a nejsou pro něj vůbec zajímavé. Těmito poznatky odborníků se řídí tzv. kontrastní obrázky, které by měly dětský zrak stimulovat. Na trhu je několik leporel kontrastních obrázků pro děti, ale nám se žádné nelíbilo, a proto jsme se v Knihovně města Hradce Králové rozhodli vydat své vlastní zrakově stimulační leporelo.

Jelikož jsou knihovníci všestranně nadaní, mohli jsme do tvorby leporela zapojit naše kolegy. Volba padla na Markétu Dubnovou, která působí v dětském oddělení pobočky v Kuklenách. Díky své dceři o kontrastních obrázcích věděla, dokonce je prakticky využívala u vlastních vnoučat. Markéta původně namalovala hned několik kontrastních obrázků pro Bookstart, celostátní projekt S knížkou do života,¹⁾ a v létě roku 2022 začala s přípravou plánované knížky. Kresby, které jsme do leporela nakonec vybrali, jsou na motivy známých dětských pohádek. Po odborné stránce na vše dohlédla PaedDr. Markéta Skalická, zraková terapeutka a metodička pro rozvoj zrakového vnímání organizace Eda. Informace o tom, jak vidí miminka, se zájemci dočtou na webových stránkách Bookstartu, kam je rychle navede QR kód umístěný na zadní straně leporela.

Jako správné a povoláním postižené knihovnice jsme chtěly do obrázků dostat alespoň kousek textu, drobný příběh, prostě něco ke čtení.

¹⁾ <https://www.skizkoudozivota.cz/>

Autorská práva nakonec zůstala v rodině a krátké říkanky, které potěší hlavně rodiče dětí, napsala dcera autorky kreseb, Eliška Jílková.

Jak se již stalo tradicí, Knihovna města Hradce Králové vydává jednu knížku ročně, kterou křtíme v prosinci. Ani loni to nemohlo být jinak. Slavnostní večer proběhl v sále knihovny a kdo

jiný by měl lepoporelo pokřtít než děti. Sešlo se jich mnoho. Během křtu měly možnost si zahrát na hudební nástroje a zazpívat si písničky podle říkanek v knížce. Na kytaru je doprovodila naše další kolegyně, Bára Mařátková z pobočky Malšovice. Večer to byl vydařený, dětské šampaňské

všem kmotříčkám a kmotříčkům chutnalo.

Pokud vás knížka zaujala, můžete si ji koupit u nás knihovně (v ústřední budově ve Wonkově ulici, ale i ve všech větších pobočkách).

Kontakt na autorku: landsmannova@knihovnahk.cz

Zpěv straky

Jana Benešová

BERANOVÁ, Dana. *Zpěv straky*. Brno: Host, 2022. ISBN 978-80-275-1359-8.

Koncem roku 2022 jsme v jičínské knihovně přivítali novou knihu regionální spisovatelky. Tentokrát to byl fantasy příběh „Zpěv straky“ autorky Dany Beranové.

Uvedení v knihovně přihlížel plný sál. Střídalo se povídání o knize se čtením a se zpíváním písní, které měly také fantasy nádech. Součástí večera byl vtipný test, jehož vítěz získal knihu a přívěsek s „drakovem“. Na konci oficiální části večera předstoupily sudičky zastupující jednotlivé řady, o kterých je v knize řeč. Závěr patřil autogramiádě, povídání s autorkou, květinám a občerstvení, které korespondovalo s obsahem knihy.

Dana Beranová začínala v literárním spolku při jičínské knihovně a postupně vydala několik knih. Žije s rodinou, do které patří i jejich zvířata, v Řehči u Jičína. Pracuje v jičínské nemocnici jako radiologická asistentka. Je také autorkou písňových textů a jako zpěvačka vystupuje s manželem ve skupině „Písničkáři ze šuplíku“.

Kniha je na první pohled moc zajímavá. Zaujme tmavomodrým přebalem s vyobrazením hlavní hrdinky na koni a s obrázky straky v každém rohu. Má to svůj význam. Text se skládá z jednotlivých příběhů, vlastně povídek, které se postupně propojí

do jednotliho celku.

Autorka o ději říká: „Příběh se odehrává ve smyšleném světě v období středověku. V tomto světě lidé uctívají čtyři bohy a zasvětili jim čtyři řady, které zvelebují zemi – Nadaní, Moudří, Milosrdní a Stateční. Hlavní hrdinka se jmenuje Henika, čarodějka a léčitelka. Odputá se od své matky, začne žít mezi lidmi. Jezdit za nemocnými pacienty a cestou se setkává s magií, kterou musí řešit.“¹⁾

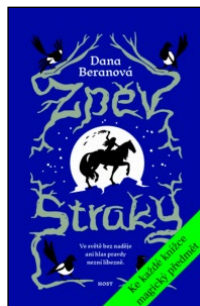
Pro mě byla knížka velmi dobře čtivá, s příběhem se v ní snoubí láska ke všemu živému, ohleduplnost a soucitnost. Kromě fantasy prvků a napínavých epizod v ní čtenář objeví i práci s bylinami, vztahy mezi lidmi a mnoho dalšího. Těším se na pokračování.

Kniha je běžně dostupná v knihkupectvích. Je možno ji koupit i přímo u autorky. V tom případě k ní dostanete **zdarma magický předmět – přívěsek s drakovem**. Drakov je velmi vzácný kov. Jak se získává a k čemu se používá, se dočtete v knize.

Kontakt na autorku článku:

benesova@knihovna.jicin.cz

Kontakt na spisovatelku: info@danaberanova.cz, <https://danaberanova.cz/>

¹⁾ CHLÁDKOVÁ, Kateřina. Henika mě inspiruje odvahou a soucitem, říká o své knižní hrdince spisovatelka. *Jičínský deník*. 2022, XVII(265), 3. ISSN 1210-7352.

Barbora, která je v knihovně doma

Vanda Vaníčková

Svaz knihovníků a informačních pracovníků ČR uděluje různá ocenění. Má zkratka své Oscary, České Ivy, Nobelovky či Thálie. Často je o oceněných zmínka v našem zpravodaji, neboť Královéhradecký kraj je domovem mnoha šikovných knihovnických duší a čínských knihoven. 4. 10. 2022 se k oceněným přidala **Barbora Čížinská, již byla udělena Cena českých knihovníků za rok 2022.**¹⁾ Zajímavý nomináční text (doporučuji určitě přečíst: <https://www.skipcr.cz/oceneni/cena-ceskych-knihovniku/mgr-barbora-cizinska>), jehož autorkou byla Zlata Houšková, členka výkonného výboru SKIP, dává tušit, že ocenění našlo oprávněnou majitelku. Majitelku, jež je od té doby ještě více v hledáčku různých regionálních redaktorů i celostátního knihovnictva. I přesto našla čas i na *U nás*, za což jí patří velký dík.

Cena se předávala v Zrcadlové kapli, čehož využijte – co je pomyslným zrcadlem tvé knihovnické práce?

Prvním zrcadlem je spokojenost mých kolegů/kolegí; věřím, že služby knihovny dělají právě oni a moc stojím o to, aby se ve své práci mohli svobodně realizovat a cítili v tom smysl. Druhým mým zrcadlem je pochopitelně to, zda knihovna dobře slouží, komu má, a je opravdu

napojená na to, co lidé právě potřebují. Třetí zrcadlo je hodně zamlžené, a to je jak můj osobní pohled, tak možná i pohled celku, pohled zpět, tedy na to, co jsme už dokázali. Protože se pořád ženeme dopředu – nové a nové služby, realizujeme jednu akci za druhou. Já osobně vidím jen, co bych ještě všechno měla, a nemám hoto-vo, ale nemáme čas se ohlédnout...

Ocenění je spojené s projektem S knížkou do života (Bookstart)²⁾ – co vlastně přináší knihy do našich životů?

V projektu S knížkou do života představuje knížka vlastně pouto mezi rodičem a dítětem, společně strávený čas. Co knížky přináší lidem do života, bych nechala na lidech, ať si o tom mezi sebou povídají... budou z toho třeba další příběhy.

Přišla z okolí nějaká originální reakce na ocenění?

Celé to bylo vlastně originální. Měla jsem jen přijet do Kaple a mělo to být překvapení, takže jsem opravdu nevěděla, o co jde. Cena českých knihovníků se obvykle předává na slavnostním večeru valné hromady SKIP ČR, já ji dostala neobvykle s oceněnými knihovnami roku mimo scénář. Roman G. (*Giebisch, poznámka autorky*) to pojal krásně neformálně, když mě pozval prostě jako Báru (jsme spolu v týmu), byl asi

¹⁾ Mezi jakou společnost se Barbora Čížinská zařadila, můžete posoudit sami: <https://www.skipcr.cz/oceneni/prehled-cena-ceskych-knihovniku>. A opět – bystrým čtenářům neuniknou známá jména spojená s knihovnami našeho kraje.

²⁾ Více informací o projektu S knížkou do života (Bookstart) najdete na webových stránkách projektu: <https://www.sk-nizkoudozivota.cz/>, nebo i ve starších článcích našeho zpravodaje, kde můžete mapovat i postupný vývoj projektu, například: *Otevíráme svět – Bookstart* (K. Hubertová, 2017); *S knížkou do života* (Bookstart) (Z. Houšková, 2018); *S knížkou do života/Bookstart ČR*. Projekt SKIP a zkušenosti knihoven (B. Čížinská, 2021).

trochu v rozpacích... a já myslela, že ani nedojdu dopředu, jak jsem byla nervózní. © Pokusila jsem se aspoň pozvat zbytek týmu (pracovní skupiny Bookstart) a bývala bych si přála, aby tam byly ještě Zlata Houšková a kolegyně z Ostravy a kolegyně ze Sedlčan.

Reakce okolí byly velmi milé, jediná divná jsem byla spíš já, protože jsem vůbec nechápala, jak jsem mohla takové ocenění dostat, když se

³⁾ <https://www.ptejteseknihovny.cz/dotazy/vyznam-jmena>

uděluje za velmi významné počiny a dlouholeté zásluhy o náš milovaný obor.

Mimochodem jméno Barbora pramení z řeckého *barbaros*, což znamená cizinec/cizinka.³⁾ Jak je ovšem vidno, Barbora Čížinská je ve světě knih a knihoven opravdu ráda a doma.

Kontakt na autorku: VandaV@seznam.cz

Inspirace pro rok 2023? Máme!

Vanda Vaníčková

Jak novoroční čas (kdy je tento článek psán), tak čas jara (kdy je pravděpodobně článek čten) lehce vábí vidinou nového začátku. Leckdy si pomáháme předsevzetími či sliby, já to zkusím jinak. Motivaci, chuť a elán do práce v roce 2023 třeba pomohou načerpat, udržet nebo i zvýšit **laureátky ocenění Knihovník roku Královéhradeckého kraje.**¹⁾ **Odpovědi oslovených dam daly vzniknout malé mozaice, která nahlédne do nejedné knihovnické fantazie. Za součinnost děkuji Marcele Fraňkové, Iloně Hušákové, Stanislavě Najmanové, Janě Kopřivové, Blance Kratochvílové, Evě Pantlíkové a Aleně Pospíšilové.**

Co vám dělá v knihovnické praxi radost?

S. N.: Je toho mnoho a zjednodušeně bych to mohla shrnout slovem **pestrost**. Mám ráda, když to v knihovně žije, když se zde lidé

potkávají. Z dětského oddělení je slyšet přiměřené množství hluku a v dospělém si čtenáři vyprávějí klidně třeba o rajčatech či počasí. To, co jsem v minulosti brala jako běžnou samozřejmost, se v uplynulých dvou letech vyšplhalo ve stupnici důležitosti na nejvyšší příčku a jsem šťastná, že se tento běžný ruch do našich prostor vrátil. Krásné chvíle mi přinášejí besedy s dětmi, setkání s našimi studenty VU3V, možnost zvát zajímavé hosty, listovat novými knihami, občas objevovat zapomenuté literární poklady i potřeba učit se stále něco nového. A právě barvitost knihovnických činností je asi i důvodem, proč mi i po letech tato práce přináší radost.

E. P.: Radost mám z každého čtenáře, který naši knihovnu navštíví a který se k nám vrací. Radost mám, když můžeme vyhovět přáním čtenářů a když jsou naši čtenáři spokojení.

A. P.: Největší radostí je pro mě bezprostřední kontakt s lidmi. Práce v knihovně je služba.

³⁾ Viz poslední číslo loňského zpravodaje a například článek *Za rok na shledanou, milí knihovníci* (Jaroslava Vydarená).

Čtenářům, knihám a jejich autorům. Měla jsem velké štěstí uplatnit svoji lásku k lidem v půjčovnách v dospělém i v dětském oddělení. Při pořádání nejrůznějších akcí, kterých byly stovky. Měla jsem štěstí na kolegyně, s mnoha jsem dosud v přátelském kontaktu. Vážím si dobré spolupráce s jičínskou knihovnou, pod kterou metodicky spadáme. Velmi mě také těší, že se i jako důchodkyně mohu stále setkávat se skvělými kolegyněmi a kolegou na pravidelných setkáních seniorů v Hradci Králové, které si s přibývajícím věkem s vděčností společně užíváme. Velkou radost mám z nově zrekonstruovaných nebo postavených knihoven. Knihovny mají nezastupitelné místo v životě společnosti.

Nyní už k oné ceně – čím myslíte, že jste si ji vysloužila?

B. K.: Asi se projevilo jen to, že práci v knihovně mám opravdu ráda. Můžu být stokrát unavená, ale tam prostě ožiji – je to můj svět. © No, je to zkrátka zaměstnání, které bych dělala i zadarmo.

J. K.: Snad tím, že mě práce baví a že se snažím, aby opravdu každý, kdo navštíví knihovnu, odešel spokojený, s těšením se na knížky, které si vypůjčil, a zase se rád vrátil pro další. Možná to bude i tím, že zejména pro děti připravuji ještě další aktivity – soutěže výtvarné i literární, různá tematická nocování v knihovně, literární exkurze, besedy se spisovateli, výstavy dětských prací apod.

Setkala jste se s nějakou originální reakcí okolí na ocenění?

I. H.: Ocenění je pro mě jakousi tečkou za více než 35 lety v knihovně. Moc si toho vážím a reakce lidí a gratulace jsou velice příjemné. Dokonce všichni zaměstnanci úřadu včetně vedení mi přišli popřát a předali mi nádhernou kytičku. Bylo mi ctí.

A. P.: Náš pan starosta nám každé uchystal

do knihovny překvapení: šampaňské a medovník. Měly jsme tak zajištěné výborné pohoštění na vernisáž dvou podzimních výstav, která se konala bezprostředně po převzetí ocenění. Také nám vložil oba diplomy do rámečků a v knihovně vystavil. Několik lidí mně blahopřálo, spolužák ze základní školy přinesl noviny a spolužačka z VU3V další, kde se o slavnostním předávání ocenění v SVK HK psalo. Ocenění si vážím, děkuji i za hezké dárky. Mé poděkování patří všem, kteří se na nominaci, přípravě a příjemném svátečním průběhu setkání podíleli.

E. P.: Souhlasím s Alenkou. Překvapilo mě, kolik lidí si toho ocenění všimlo a gratulovalo nám.

S trochou fantazie, představte si, že by ceny předávaly literární postavy. Od koho byste cenu ráda převzala?

S. N.: To je krásná představa! A já nebudu skromná! Byli by hned čtyři a jmenují se Athos, Portos, Aramis a D'Artagnan. D'Artagnan by samozřejmě stál vpředu a tři mušketýři by ho doprovázeli. Knížku v krásném vydání jsem dostala ve čtrnácti letech od svého strýčka a myslím, že asi dalších deset let jsem se k ní stále vracela. Nečetla jsem ji pořád dokola celou, ale podle své aktuální nálady jsem už přesně věděla, kde mám knížkou zalistovat a začít číst, aby mi příběh přinesl povzbuzení, radost nebo jenom rozptýlení. Je pravda, že jsem knížku už neotevřela spoustu let, ale v mé knihovně má čestné místo.

B. K.: Cenu bych ráda převzala od čaroděje Gandalfa z románů J. R. R. Tolkiena.

M. F.: Tady bych si dovolila opravdu trošku popustit uzdu fantazii. Protože miluji kraj, ve kterém žiji, a vím, že je nádherný jak svou přírodou, tak i bohatý svou historií a lidmi, byla bych ráda, kdyby mi ocenění předala babička Boženy Němcové ve společnosti svých vnoučat na krásné louce v Ratibořicích. Babičky jsou

totiž úžasné, je štěstí je mít a vracet se k nim v myšlenkách, i když už nejsou mezi námi. Malá Barunka tehdy jistě netušila, jak bude moci překonávat svůj těžký životní úděl i tím, že se vrátí ve vzpomínkách ke své moudré babičce do pohádkových Ratibořic. Babička byla jednou z oblíbených knížek mého dětství.

J. K.: Pocházím z Hronova, a tak bych si vybrala babičku Helenu Novotnou z Devatera pohádek, která byla zároveň i skutečnou babičkou sourozenců Čapkových. Ti za ní jezdili do hronovského mlýna. Obdivuji její vitalitu a moudrost.

E. P.: V současné době chodím číst klientům do Domova pokojného stáří v Libošovicích Babičku od Boženy Němcové. Ceny od této moudré ženy bych si opravdu považovala.

A naopak – kdo není váš literární favorit?

A. P.: Na tuto otázku není lehké odpovědět. Musím říci, že mě netěší, kolik knih se vydává např. o Adolfu Hitlerovi. Znáť dějiny je samozřejmě důležité a nezbytné. Přesto nejsem ráda, že knih věnujících se válečným zločincům je na pultech knihkupectví zbytečně moc.

S. N.: I v tom mám jasno. Dobrý voják Švejk. Už když jsem kdysi knížku četla jako povinnou četbu, jsem jasně věděla, že humor Jaroslava Haška není blízko mému srdci, a do dneška se na tom nic nezměnilo. Mnohokrát jsem to od milovníků Švejka „pěkně slízla“, ale nemůžu si pomoci, je to tak.

Fantazie ještě jednou – kdybyste mohla mít jakákoli tři knihovnická přání, jaká by byla?

E. P.: Já si přeji, aby naše malá Knihovna Antonína Bocha v Libošovicích měla i nadále hodně spokojených čtenářů, dostatečnou nabídku hodnotné literatury a dobré a ochotné přátele, kteří vystavují svá díla v naší galerii Na Návsi a kteří vystupují na našich akcích.

B. K.: Mám pouze jedno. U nás v knihovně máme, kromě nového počítače a jeho dalšího příslušenství, staré police na knihy, staré židle a stůl. A tak si přeji, aby se v roce 2023 podařilo knihovnu vybavit novým nábytkem, aby pro čtenáře byla návštěva naší knihovny ještě příjemnější.

M. F.: První přání – aby knihovny zůstaly základním kamenem kultury ve městech i obcích navzdory digitální době, protože tvoří základ české tradiční vzdělanosti a rozvoje jazyka ve všech, a zvláště v těžkých dobách. Aby zůstaly centrem setkávání, výměny informací a názorů a místem vzniku dobrých mezilidských vztahů. Druhé přání – aby knihovníci zůstali nezávislí na politických a ideologických náladách ve společnosti, aby mohli pro své čtenáře vybírat knihy svobodně bez zákazů a manipulací. Třetí přání – aby dialog mezi knihovníkem a čtenářem byl oboustranně přínosný, aby služba nebyla jenom službou, ale i radostí z práce, která vždy naplňuje pracoviště dobrou a plodnou energií. Aby knihovny byly pro čtenáře nenahraditelným „duchovním přístavem“, součástí jejich životů od útlého dětství až do stáří.

J. K.: Aby knihovníky a knihovnice neopouštěl elán a nadšení pro jejich práci, aby knihovny byly stále plné pilných čtenářů a aby knihovny měly dostatek financí na knihy, ale také na všechny své aktivity.

Inspirativní odpovědi a zamyšlení knihovnic žádný shrnující komentář nepotřebují. Nebudu vymýšlet žádný doslov „pro formu“, ovšem bez závěru článek nebude. Obstará ho knihovnické rozloučení Marcely Fraňkové, jedné z výše oslovených: „*Je mi ctí, že jsem mohla být krásných devatenáct let součástí knihovnické obce a sloužit čtenářům. Přeji všem pevně zdraví a vše dobré v životě knihovnickém i soukromém.*“

Kontakt na autorku: VandaV@seznam.cz

Knihovnická česko-německá spolupráce pokračuje i v roce 2023

Kateřina Tůmová

Tříletý projekt spolupráce knihoven a knihovníků dvou územně i historicky blízkých zemí začal v roce 2022 (oficiální podpis memoranda se uskutečnil v roce 2021). Iniciátorem projektu je zastřešující organizace německých knihovnických spolků Bibliothek und Information Deutschland (BID) a s iniciativou partnerských zemí začala již v roce 2010, kdy hostem Knihovnického kongresu v Lipsku bylo Dánsko. Aktivita a spolupráce s každým dalším čestným hostem rostla, v roce 2016 se partnerem staly USA, kdy také partnerství poprvé trvalo tři roky. BID pak zaměřil pohled na bližší země, kde očekávali intenzivnější kontakt, a pro roky 2019–2022 si vybrali Nizozemí. Bohužel covid jim radostné kontaktování narušil, či přímo zrušil, nicméně se více začali věnovat společným webinářům. A pak už byla na řadě Česká republika (podrobněji se o spolupráci rozhovořila Hella Klauser na konferenci Knihovny současnosti 2022¹⁾).

Samozřejmě že některé české a německé knihovny již mají navázanou spolupráci²⁾ a věnují se společným projektům, a známá a pochvalně přijímaná je i prezentace české literatury na mezinárodním poli, kterou zaštiťuje a organizuje Moravská zemská knihovna (klobouček...), proto byla ČR (stejně jako pekařina) jasná volba. Očekáváním jsme se snažili a snažíme dostat.

Jistě (alespoň doufám) jste zaznamenali prezentaci českého knihovnictví na kongresu v Lipsku, kde jsme představili české knihovnictví a jeho aktuální výzvy a v programu vystoupili

čeští odborníci na mnohé problematiky. Veletřní stánek byl hojně navštěvován a každý okamžik mohli německí kolegové pohovořit se zástupci partnerské země, a nezřídka tak i činili, což nás těšilo, protože se začala rýsovat první B2B partnerství (můžeme číst i jako Bibliothek2Bibliothek ©). Mimochodem, stánek se podařilo převést do ČR (je to méně náročná práce než přeprava kostela, ale jen o kousek), a pokud by některá knihovna nebo organizace projevila zájem o půjčení panelů, obraťte se na Sdružení knihoven ČR.

V září pak Českou republiku navštívila Hella Klauser a také Barbara Lison (obě byly hostkami na konferenci Knihovny současnosti) a na konci roku si pak vybrané české knihovny prohlédli první německí stážísté Lisa Rohwedder a Martin Munke, za hranice vycestovaly Jana Fiedlerová a Martina Kožíšek Ouřadová. O jejich cestách již brzy vyjde článek na webu librarynextdoor.net.

Ach ano, web. Pro účely projektu vznikl web, kde se podařilo nashromáždit základní informace o českém knihovnictví v češtině, angličtině a němčině a zároveň zde najdete novinky o projektu spolupráce. Součástí je také mapa spolupráce, kam knihovny mohou vložit svůj jednoduchý profil, aby je potenciální partner snadno našel. Web je průběžně aktualizován a knihovny stále přibývají. Ještě tam nejste? Tak šup šup.

V roce 2023 spolupráce pokračuje. Předjednané je zapojení německých kolegů do konference Knihovny současnosti, ale v plánu jsou samozřejmě i individuální stáže, jejichž téma bude vyhlášeno v prvních letošních měsících, a společné webináře a snad i semináře.

¹⁾ Záznam přednášky, ale i celé konference v playlistu na youtube Sdružení knihoven ČR.

²⁾ Článek Už spolupracujeme <https://www.librarynextdoor.net/news/?category=cz>.

Pro spolupráci se podařilo Sdružení knihoven ČR vyjednat mimořádnou podporu z Česko-německého fondu budoucnosti.³⁾ Pokud tedy máte v hlavě projekt, který byste rádi uskutečnili s německými partnery, nebo byste rádi vyjeli za hranice, neváhejte této možnosti využít. Prostor je i pro kulturní akce, setkání se spisovateli, autorská čtení, a výměna tak může být skutečně intenzivní. Zároveň program umožňuje podpořit účast knihovníků i na akcích a konferencích, které pořádají němečtí kolegové. Co takhle se vypravit do Hannoveru na knihovnický kongres, který se koná v květnu?

Nesmíme opomenout ani podporu Ministerstva kultury ČR, které naše partnerství a prezentaci

podpořilo v rámci dotačního programu VISK 1.

A co si přeje a na co se těší koordinátorka projektu Veronika Chruščová ze Sdružení knihoven ČR?

„Těším se, že se i letos setkám/setkáme s inspirativními hosty, kteří přivezou z Německa neotřelé projekty a nápady. Že bude příležitost diskutovat na konferencích, ale i si neformálně povyprávět u kávy nebo piva. Doufám, že se i naši knihovníci bez obav vypraví do zahraničí a přijdou obtěžkami zkušenostmi a vědomostmi, které využijí, a nezůstane jenom u „výletu“. A přeju si, aby zdárně pokračovala spolupráce všech čtyř českých knihovnických organizací, které se na projektu podílejí.“

³⁾ <https://www.fondbudoucnosti.cz/aktuality/aktuality/mimoradna-podpora-spoluprace-ceskych-a-nemeckych-knihoven-z-prostredku-cesko-nemeckeho-fondu-budoucnosti>

Výročí Jaroslava Haška v roce 2023

Jiří Uhlíř

V letošním roce si připomínáme dvě velká jubilea Jaroslava Haška: jeho úmrtí přesně před 100 lety, ale také jeho narození před 140 lety. Z toho důvodu jsme se rozhodli do čísla zařadit článek PhDr. Jiřího Uhlíře, publicisty, literárního a regionálního historika, bibliografa a filmografa. Článek v podobném znění už vyšel v našem zpravodaji v prvním čísle roku 2013, ale věříme, že osobnost Jaroslava Haška a jeho provázanost s naším krajem si s námi rádi znovu připomenete (pozn. redakce).

Před 100 lety dne 3. ledna 1923 zemřel v Lipnici nad Sázavou spisovatel Jaroslav Hašek (1883–1923), který zde psal, ale nedopsal svůj satirický román *Osudy dobrého vojáka Švejka za světové války* (1921–1923). Letos v roce 2023 si připomínáme ještě 30. dubna jeho 140. výročí

narození v Praze v rodině středoškolského profesora matematiky (latentního alkoholika).

V krátkém článku zmiňujeme místa jeho bytů, většinou jen přechodných, ve východních a severovýchodních Čechách. Nezanedbatelné jsou jeho pobyty v Kladském pomezí. Je všeobecně známo, že bouřlivák a anarchista J. Hašek, založením společenský extrovert a pyknik, se rád toulal nejen Čechami, Slovenskem, Uhrami, ale i na Balkáně. Jeho pobyt v sovětském Rusku komunistická propaganda zneužila k potlačení významu Masarykových československých legií v Rusku. Zážitky ze svých toulek – měl přezdívku „toulavé housé“ – uložil do svých literárních děl, zejména do znamenitých předválečných humoresek, které splňují nároky na literárněestetická kritéria, i do svého Švejka, který nedosahuje už této literární úrovně podle hodnocení tehdejších významných literárních kritiků, i když jeho Švejk měl a má velký ohlas doma i v zahraničí.

Všeobecně je známý trvalý Haškův pobyt v Lipnici nad Sázavou, kde v malém domku žil se svou druhou ženou Ruskou a zde při alkoholickém opojení diktoval pokračování svého Švejka, který se stal, navzdory nižší umělecké hodnotě, světoznámým dílem.

Před první světovou válkou, v červnu a červenci 1908, zavítal Hašek také do Libáně u Sobotky, kde navštěvoval svou milou Jarmilu Mayerovou (1887–1931), pozdější první manželku, která zde byla na zotavené u Ing. Františka Konopáska. Hašek také pobýval v Litomyšli, ve Dvoře Králové n. L., Německém (Havlíčkově) Brodě, Chotěboři aj. Na Jaroměřsku a Náchodsku je nejdůležitější pobyt v obci Jasenná, který tvoří jádro výzkumů a bádání Jiřího Uhlíře v jeho knížce *Humorista Jaroslav Hašek a Jaroměřsko*.¹⁾

Po vypuknutí první světové války spisovatel Hašek našel azyl v Jasenné na Jaroměřsku, aby tak unikl slídícím očím a uším pražských fízlů. Zde pobýval plně hmotně zajištěn na Hrnčířově statku čp. 28 u svého přítele, hostitele, Václava Hrnčíře (1890–1916), syna sedláka a někdejšího obecního radního, od roku 1909 vysokoškolská, který se s Haškem seznámil za svých studií mostního inženýrství na České technice v Praze (1909–1912–1914?). Hašek v Jasenné přespával ve studentském pokojíku. Zdržel se zde asi měsíc. Veselé příhody ze žní u Hrnčířů a Samků (Anička Samková byla Hrnčířova nevěsta) vylíčil v groteskní a mystifikační humoresce *Nebezpečný pracovník*,²⁾ kde se vysmál sám sobě, své nešikovnosti při zemědělských pracích, takže se stává druhým lidem až nebezpečný.

Z Jaroměřska vytěžil celkem čtyři humoresky, z nichž nejzdařilejší je vedle *Nebezpečného pracovníka* asi elegicky melancholická, skutečně umělecká humoreska *Katouráci*,³⁾ což je nářeční slovo označující rasíky, lidi, kteří zabýjeli

psy a z jejich kůží zhotovovali řemínky k cepovkám, cepům na mláčením obilí.

Haškův pobyt na Náchodsku a ohlas Náchoda a Kladska v Haškově literární tvorbě

Když v roce 1914 za ním do Jasenné přijeli jeho pražští přátelé, prof. Ladislav Jančák, syn majitele proslulé kavárny Union v Praze, a Oskar Butter, středoškolský profesor, podnikli společně s Haškem a Hrnčířem výlet do okolních míst na Náchodsku. Navštívili Českou Skalici a Babiččino údolí. V Náchodě v hotelu U Beránka uspořádal Hašek dobrovolnou sbírku pro české spisovatele uvržené válkou do bída a získané peníze propil. V lázních Chudoba v Kladsku měl jakýsi delikt s německy mluvícími četníky, které Hašek oslovil: „Vy trulanti, já byl v Rusku zatčen a považován za špiona.“ Podle vzpomínky L. Jančáka⁴⁾ se incident urovnal přispěním dr. Johna (?), známého náchodského advokáta. Radko Pytlík uvedl v knize *Toulavé housé*,⁵⁾ že tato příhoda není zaznamenána v policejních protokolech.

Také samotný Náchod i Hronov nalezly ohlas v Haškově tvorbě. Je třeba zmínit, že spisovatel J. Hašek dne 27. 10. 1912 na Večeru českého humoru v Náchodě četl causerii o dobrodružství ze života autorova a poté měl konflikt s místními sokoly.

Náchod připomíná Hašek v novinovém článku *Kopnickáda v Čechách*,⁶⁾ kde referuje o podvodném jednání tří členů údajně stavební komise z Vídně, kteří zneužili pohostinnosti představených v Náchodě, výborně se poměli na banketu a druhý den tyto podvodníci zmizeli bez placení. Tento novinový článek J. Hašek posléze přepracoval, rozšířil a beletrizoval v satirickém čtrnáctideníku *Karikatury*, jehož zodpovědným redaktorem byl jeho přítel malíř a ilustrátor Josef Lada. A tak čtenáři malého vydání

¹⁾ Liberec, Bor 2012, 112 stránek, 38 vyobrazení, 12 ilustrací Blaženy Šustrové.

²⁾ Humoristické listy, 28. 8. 1914, s. 488–489.

³⁾ Světozor, 31. 12. 1914, s. 2–4.

⁴⁾ Československý voják, ročník 13, 1964, 1. 2., č. 3, s. 27.

⁵⁾ 1. vyd. Praha, Mladá fronta 1971, s. 249.

⁶⁾ České slovo 20. 2. 1912.

časopisu *Karikatury*, vydávaného v Praze, si zde 12. 3. 1912 mohli přečíst třídílnou satiru s názvem *Z Náchoda*. Známa je též anekdotická historka z počátku první světové války, kdy Hašek mluvící rusky v pražské vinárně U Petříků inzeruje, že včera byl v Náchodě a že se tam tak právě mluví, což mělo navozovat, že už Rusové okupovali Náchod.

Trutnovsko, Vrchlábí a Krkonoše v Haškově tvorbě

Také Trutnovsko, Vrchlábí a Krkonoše nazely ohlas v mnohostranném a rozsáhlém Haškově díle. Spisovatel J. Hašek uvádí ve svých *Osudech dobrého vojáka Švejka za světové války* (1921–1923) zručnou postavu šplhavce,⁷⁾ militaristy kadeta Bieglera. Kadet Biegler cituje ve svém sešitku „Schémata vynikajících a slavných bitev vojsk rakousko-uherské armády...“ také bitvu u Trutnova 27. června 1866. V Haškově podání kadet Biegler je skutečná zrůda, omezenec, pro něhož válka je příležitost k vojenské kariéře. A proto J. Hašek nechá šplhouna Bieglera v jeho snu shodit do latríny. A konečně ve skutečnosti „se stal z kadeta Bieglera, nadšeného bojovníka, nositel choleroých bacilů,“ dodává sarkasticky autor Švejka. Hašek tak vytvořil sugestivní karikaturu fanatického militaristy, na jejíž aktuálnosti neubral ani dnešek.

Krkonoše a Vrchlábí jsou dějištěm v Haškově grotesce *Společenské lži*, poprvé otištěné v Právu lidu 10. 4. 1914 a přetištěné v Haškově souboru *Zrádce národa v Chotěboři*⁸⁾ a ve výboru *Reelní podnik*.⁹⁾ Autorství této nepodepsané grotesky bylo Haškovi připsáno na základě rozboru textu.

Tato groteska je založena na typicky haškovské mystifikaci, společenských lžích, chvástávkách. Hrdina povídky se mj. svému tchánovi chlubí tím, jak v Krkonoších je krásně a že

dobře zná Krkonoše, ačkoliv tam nikdy předtím nebyl. Nicméně tchána zláká na výlet do Krkonoš. Ranním vlakem dorazí na nádraží do Vrchlábí. Dále dejme slovo přímo Haškovi:

„Když jsme ve Vrchlábí vystoupili, začalo to teprve být zajímavé. Zavedl jsem tchána někam do Pruska, po pochodu dvanáctihodinném, když jsem ho tahal přes vrchy a doly, marně hledaje Sněžku. Potloukal jsem se s ním po stržích nejnemožnějšího druhu a skončilo to tím, že jsem ho zase z Pruska táhl do Čech v noci, kdy si zoufal nad těmi lesnatými srázy. Díval se v těch strašných chvílích na mne tak podivně a záhadně, že mně bylo doopravdy úzko. Ke čtvrté hodině ranní dostali jsme se do nějaké kosodřeviny, když jsem ještě tchána naposledy ujistil, že tu znám každý kámen. Tchán již nemohl se ani hnout a dal se do pláče v hustém křoví kolem páté hodiny ranní v šeru těch skal a ve tmě propasti počal zčistajasna řvát do ticha hor: „Grüne Bude, Weiße Bude, Schwarze Bude, Rote alte Bude.“ Přivezl jsem si svého tchána do Prahy jako člověka úplně sešlého, který přestože jest jeho rozum ještě zkalen hroznými vzpomínkami na Krkonoše, nevěří mně dnes ani slova, a kdykoliv něco řeknu, zabručí prapodivným hlasem:

„Jo, vy tam znáte každý kámen.“

I z této kratičké ukázky je zřejmé literární mistrovství v grotesce a mystifikaci, Haškovo umění gradace komičnosti opakováním detailů. Ne náhodou jinak kontroverzní Zdeněk Nejedlý vysoko cenil Haškovy drobné povídky.

(Redakčně upraveno a kráceno.)

Další nové poznatky a detaily přináší knížka Jiřího Uhlíře *Humorista Jaroslav Hašek a Jaroměřsko*¹⁰⁾ a jeho článek *Pobyty humoristy Jaroslava Haška ve východních a severovýchodních Čechách*.¹¹⁾

⁷⁾ Ve III. díle Slavný výprask v první kapitole Přes Uhry.

⁸⁾ 1962, s. 323–324.

⁹⁾ 1977, s. 494–495.

¹⁰⁾ I. vyd. Liberec, Nakladatelství Bor listopad 2012. 112 stran a 38 vyobrazení. Il. Blažena Šustrová.

¹¹⁾ In: *U nás*. Knihovnicko-informační zpravodaj Královéhradeckého kraje (SVK Hradec Králové), ročník 23, 2013, č. 1, 21. 3. 2013, března, s. 42–45, 1 obr.

Výlet na Kuks v rámci bibliografického kolokvia

Do čísla přispěli:

Pavlna Bieberlová – Místní knihovna Halenkovice, **Barbora Buřičová z Babčic**, **Eliška Bartošová** – Sdružení knihoven ČR, **Mgr. Jana Benešová** – Knihovna V. Čtvrťka v Jičíně, **Miroslava Cvejnová** – Městská knihovna Dobruška, **Bc. Monika Halchynska** – SVK v Hradci Králové, **Mgr. Věra Hanelová** – Historický ústav AV ČR, **Mgr. Jan Holub** – Městská knihovna Ostrov, **Ester Horáková** – Místní knihovna Podbřezí, **Mgr. Karolína Košťálová** – Národní knihovna ČR, **Mgr. et Mgr. Monika Kratochvílová** – Moravská zemská knihovna, **Zoja Kučerová** – Infocentrum Pod Velvarskou branou ve Slaném, **Mgr. Petra Landsmannová** – Knihovna města HK, **Ivana Nývtová** – Knihovna Muzea východních Čech, **PhDr. Marie Otavová** – Univerzitní knihovna UHK, **PhDr. Olga Pitašová** – Lékařská knihovna Lékařské fakulty UK v Hradci Králové, **Mgr. Petra Řoutilová** – SVK v Hradci Králové, **Jana Sehnalová** – Městská knihovna Rtyně v Podkrkonoší, **Bc. Eva Semrádová** – SVK v Hradci Králové, **Oldřich Suchoradský** – učitel, knihovník, účastník univerzity 3. věku, **Mgr. Kristýna Šimáková** – Krajský úřad Královéhradeckého kraje, **Jana Šimková** – Městská knihovna Úpice, **Kateřina Tůmová** – Sdružení knihoven ČR, **PhDr. Mgr. Jiří Uhlíř** – člen Obce spisovatelů a Klubu autorů literatury faktu Praha, **Mgr. Vanda Vaníčková, Ph.D.** – Univerzita Hradec Králové.

REGIONÁLNÍ KAMPAŇ PRO ROK 2023

Motto:
Stavte se a bavte se

**KNIHOVNA
- MÍSTO SETKÁVÁNÍ**

VÝZVA PRO VŠECHNY KOLEGYNĚ A KOLEGY NEJEN V KRAJI

Pořádáte ve své knihovně zajímavé akce?

Zajímáte se o nové trendy ve světě knihovnictví?

Chcete, aby se o vás vědělo?

**N
A
P
I
Š
T
E

N
Á
M**

**RÁDI VÁŠ ČLÁNEK ZVEŘEJNÍME.
UNAS@SVKHK.CZ**